

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
Institut mezinárodních studií

Bakalářská práce

Tereza Langrová
Praha, 2018

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

**Porušování lidských práv na území Západního břehu
a reflexe v Evropské unii**

Bakalářská práce

Autor práce: Tereza Langrová

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: PhDr. Jan Hornát

Rok obhajoby: 2018

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne ...

Tereza Langrová

Bibliografický záznam

Tereza Langrová, „Porušování lidských práv na území Západního břehu a reflexe v Evropské unii“ (bakalářská práce, Univerzita Karlova, 2018).

Rozsah práce: 59 964

Abstrakt

Tato práce se zabývá zahraniční politikou Evropské unie vůči Izraeli v kontextu porušování lidských práv na území Západního břehu. Izrael na tomto okupovaném území porušuje několik částí mezinárodního práva, zejména Ženevské konvence. Přestože Evropská unie deklaruje úctu k lidským právům a zavazuje se k jejich šíření, spolupracuje s Izraelem v mnoha různých oblastech. Tato práce využívá pojmy normativní síla od Iana Mannerse a legitimizační síla od Anderse Perssona k analýze, jak Evropská unie reflektuje porušování lidských práv ve vztahu k Izraeli v letech 2005 a 2015. Tato práce se zabývá postoji evropských institucí a nebere v úvahu postoje jednotlivých členských států.

Abstract

This thesis deals with foreign policy of European Union towards Israel considering the violation of human rights on the West Bank territory. Israel, while occupying this territory, violates some parts of international humanitarian law, namely Geneva Conventions. Even though European Union declares respect for human rights and claim to be its distributor, EU cooperates with Israel on many different levels. This thesis uses concept Normative power by Ian Manners and Legitimizing power by Anders Persson to analyze how European Union deals with Israeli violation of human rights and how did EU project it into their relation between 2005 and 2015. This paper takes into account only the reactions of European institutions, not stance of every member state.

Klíčová slova

Izrael, Evropská unie, porušování lidských práv, legitimizační síla, normativní síla

Keywords

Israel, European Union, violation of human rights, Legitimizing power, Normative power

Title

Violation of human rights on the West Bank and its reflection in the European Union

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce a Veronice Dudkové.

Obsah	
Úvod	2
2. Detaily okupačního režimu	6
2.1 Ekonomika Západního břehu	9
3. Porušování mezinárodního práva Izraelem	10
3.1 Nelegální izraelské osady na Západním břehu	11
3.2 Ponižování, usmrcování a přístup k vězněným	13
3.3 „Dobré ploty dělají dobré sousedy“	18
4. EU a Izrael: rozsah současné spolupráce a její limity	21
4.1 Směrnice EU z roku 2013	24
4.2 Nóta o označování výrobků z roku 2015	28
4.3 Evropská unie jako plátce Izraelské okupace	30
Závěr	31
Summary	33
Seznam pramenů a odborné literatury	37
Prameny	37
Knižní tituly	39
Odborné články	39
Elektronické zdroje	40

Úvod

„Evropská unie a Izrael sdílí dlouhou společnou historii, ovlivněnou rostoucí nezávislostí a spoluprací. EU i Izrael sdílí stejné demokratické hodnoty, respektují svobodu a vládu práva.“¹ Citát z oficiálních stránek Evropské služby pro vnější činnost obsahuje rozpor, kterým se budu zabývat ve své bakalářské práci. Izrael totiž nerespektuje demokracii, svobodu, vládu práva nebo mezinárodní právo na okupovaném Západním břehu a v dalších palestinských oblastech. Arabská menšina žijící uvnitř Izraele je v mnoha sférách diskriminovaná.

Přestože EU v posledních letech vyjadřuje jistou úroveň kritiky některých kroků izraelské vlády, vztah EU a Izraele se prohlubuje a utužuje v mnoha oblastech, jako je například plná izraelská účast v novém rámcovém programu pro výzkum a inovace Evropské unie Horizont 2020.² EU je také největším obchodním partnerem Izraele a oba celky se podílí na řadě společných projektů v oblasti ekonomiky, vědy a výzkumu. Vzájemné vztahy se rozvíjejí od podpisu asociační dohody v roce 1995 s účinností od roku 2000.³

Bývalý Vysoký představitel Evropské unie pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Javier Solana prohlásil, že „má EU zodpovědnost pracovat pro globální všeobecné blaho.“⁴ Podobnými prohlášeními a deklarovanými hodnotami se EU stylizuje do konceptu tzv. normativní síly (Normative Power). Ian Manners popsal tento koncept jako sílu, která mění normy a standardy světové politiky všeobecně ustálených představ o státní centricitě. (state centricity).⁵ Jinými slovy se jedná o koncept, kdy je EU vnímána jako globální aktér, který si klade za cíl rozšiřovat hodnoty o důležitosti lidských práv a demokracie. Ve vztahu k Izraeli se podle mého projevuje rozpor ve vnímání EU v kontextu teorie mezinárodních vztahů jako normativní síly, která je kromě svých sestavených vnitřních hodnotových žebříčků, také reprezentována vnějšími akcemi, ve kterých navzdory deklaracím převažují pragmatické zájmy a realpolitika. Koncept normativní síly proto budu srovnávat s

1 „Israel and the EU. EU relations with Country“, Official site of European Union External Action, staženo 11. 4. 2018, https://ec.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/1337/Israel%20and%20the%20EU.

2 „Izrael“, Euroskop.cz, staženo 11. 4. 2018, <https://www.euroskop.cz/9123/sekce/izrael/>

3 Ibidem.

4 Daniel Hardwick, „Is the EU a Normative Power?“, *E-International relation students*, 3. září 2011, <http://www.e-ir.info/2011/09/03/is-the-eu-a-normative-power/>.

5 Ibidem.

konceptem legitimizační síly (Legitimizing Power)⁶, se kterým přišel Anders Persson. Podle Persson jedná Evropské unie na porušování lidských práv nekonzistentně. Ale přestože chování EU v zahraniční politice může působit jako dvojitý standard, její kroky pak slouží jako příklad a legitimizace pro ostatní aktéry. Jinými slovy Persson chápe EU jako takového tvůrce etických norem v zahraniční politice.

EU disponuje řadou nástrojů, které umožňují prosazování normativních hodnot. Jedná se například o příslib členství, asociační dohody, dialog v rámci bilaterálních či multilaterálních iniciativ, podporu členství v jiné mezinárodní organizaci a nakonec také ekonomickou a praktickou pomoc. Za situace, kdy partner EU nedodrží lidskoprávní a jiné demokratické standardy, má EU možnost jednostranně vypovědět dohody. V polovině 90. let o tom byla do asociačních dohod inkorporována lidskoprávní klauzule.⁷

V bakalářské práci nejprve představím, jak je správa okupovaných území ukotvena v mezinárodním právu, zejména v Ženevské konvenci, úmluvě z Haagu, nebo jak je izraelský přístup reflektován rezolucemi OSN a mezinárodním soudním tribunálem, respektive zmíním části, které jsou Izraelem porušovány. V několika podkapitolách popíšu konkrétní případy tohoto porušování, které doplním o reflexi daných skutečností institucemi EU. Dále se budu věnovat popisu rozsahu spolupráce mezi EU a Izraelem a zmíním smlouvy uzavřené v letech 2005 až 2015. Práce bude limitována popisem jednání pouze institucí EU, nikoliv jednotlivých členských států. Vzhledem k rozlišnosti postojů států napříč EU, by nebylo možné se jim dostatečně věnovat vzhledem k rozsahu práce. Následující dvě kapitoly budou věnovány nejvýraznějším krokům, které EU v této oblasti v daném časovém rozpětí podnikla. Tedy implementaci směrnice týkající se spolupráce, respektive nespolečné spolupráce EU s nelegálními osadami na okupovaném území z roku 2013 a nótě z roku 2015 o označování výrobků, které z těchto osad pocházejí. Poté zmíním v krátké kapitole problematiku aspekt, kdy EU poskytuje okupovaným územím nutné finanční prostředky namísto Izraele, který je tímto povinován jako okupační mocnost. Nakonec shrnu zjištěné poznatky, na základě kterých potvrdím nebo vyvrátím hypotézy. Práce si klade za cíl dokázat tyto dvě hypotézy:

1) Izrael porušuje na Západním břehu platné mezinárodní dohody týkající se lidských práv.

⁶ Anders Persson, *The EU and the Israeli–Palestinian Conflict, 1971–2013: In Pursuit of a Just Peace* (New York: Lexington Books, 2014), s. 157.

⁷ Jan Poruba, „Evropská unie jako normativní síla: Případová studie vlivu EU na izraelsko-palestinský konflikt“ (diplomová práce, Univerzita Palackého v Olomouci, 2012), s. 29.

2) Z důvodů pragmatických a historických, dává Evropská unie přednost ekonomické a jiné spolupráci s Izraelem na místo aby vyvíjela diplomatický tlak na dodržování lidských práv.

První část práce bude deskriptivní, budu se snažit detailně popsat okupační režim na území Západního břehu a způsob, jakým porušuje mezinárodní dohody o lidských právech, zejména Ženevskou konvenci. Dále se budu věnovat kvalitativní analýze vztahu Izraele a Evropské unie zejména v kontextu porušování lidských práv a jeho reflexe ve vzájemném vztahu.

Při rešerši před vznikem práce jsem čerpala z knih takzvaných revizionistických historiků, kteří se odklánějí od tradičního pojetí historie vzniku státu Izrael, jeho roli v uplynulých válkách a exodu Palestinců. Podávají také odlišný pohled na ochotu Arabů vést mírové dohody. Z toho samozřejmě vyplývá i rozdílné současné pojetí. Mezi hlavní představitele tohoto proudu patří třeba Avi Šlaim, působící na oxfordské univerzitě nebo Ilan Pappé, z exeterské univerzity. Vzhledem ke způsobu, jakým je stát Izrael v současnosti vnímán mezi českou politickou reprezentací a veřejností, to jest velmi pozitivně, má práce přináší kritiku tohoto postoje.

K popsání daného cíle jsem čerpala zejména z následující literatury:

Z knihy „The West Bank Wall: Unmaking Palestine“.⁸ Jedná se popis vlivu stavby separační zdi, která se začala stavět v okolí vymezené hranice United Nations (Organizace spojených národů, OSN/UN) mezi Palestinou a Izraelem v roce 2002. Zeď tuto hranici příliš nerespektuje, ale velmi často zasahuje do území, které mělo být součástí Palestiny. Autor Ray Dolphin byl pověřen OSN, aby na území Západního břehu strávil tři roky a mapoval dopady výstavby zdi na život obyvatelstva. Slabinou této knihy je datum jejího vydání, rok 2006, a proto nemapuje čerstvé události týkající se výstavby zdi, která stále ještě není dokončená.

Dále jsem čerpala z knihy “O Palestině”.⁹ Knihu napsala trojce autorů Chomsky, Pappé a Barat. Kniha obsahuje sérii rozhovorů mezi autory, kteří se řadí k předním kritikům Izraele. Tato kniha představuje možné řešení izraelsko-palestinského konfliktu, a sice ve

⁸ Ray Dolphin, *The West Bank Wall: Unmaking Palestine; Introduction By Graham Usher* (London: Pluto press, 2006), 1-75.

⁹ Ilan Pappé, Frank Barat a Noam Chomsky, *O Palestině* (Olomouc: Broken Books, 2015), 14 – 98.

vnějším tlaku na izraelskou vládu a společnost, neboť autoři nepovažují za pravděpodobné, že hlasy požadující změnu izraelské politiky vůči Palestincům zevnitř mají takovou sílu a relevanci. Tato kniha mě dovedla k přesvědčení, že bych se měla věnovat reflexi porušování práv právě v Evropské unii, která má možnost, a dle mého názoru i povinnost, na Izrael vyvíjet v tomto směru tlak. Přestože by někdo mohl považovat tuto knihu za předpojatou a jednostrannou, je důležitým zdrojem v mé práci. Nepovažuji téma mé práce za kontroverzní, protože fakt, že na území Západního břehu jsou porušována lidská práva je nepopiratelný. Tuto knihu jsem použila k výkladu k zjištění rozsahu útlaku, který si pak dále ověřuji v jiných zdrojích.

Dalším mým důležitým zdrojem jsou nezbytně výroční zprávy neziskových organizací jako je Amnesty International, které podrobně mapují porušování lidských práv na území Západního břehu. Jedná se o mezinárodní neziskové organizace, pracující po celém světě.¹⁰

Důležitým zdrojem mé práce byla kniha „Normative Power Europe Meets Israel: Perceptions and Realities“,¹¹ autora Sharona Pardo. Sharon Pardo, působící na Ben Gurionově univerzitě, představuje koncept, v němž Evropská unie působí jako normativní síla.¹² A to tak, že šíří, nebo by aspoň měla, šířit své hodnoty ve vztahu ke svým spojencům, nebo by alespoň měla. Důležitou částí této knihy pro mou práci je zejména kapitola zabývající se vztahem EU k nelegálním osadám na Západním břehu a dopadem již zmíněné směrnice z roku 2013 na izraelsko–evropské vztahy. Tato kapitola dopodrobna rozebírá důvody, reakce i dopady na všechny aktéry. Dovolím si nesouhlasit s autorem v bodě, kdy tvrdí, že tato směrnice nebude mít na osadníky zřetelný dopad, protože jsem přesvědčená o tom, že to není tak jednoduché, jak ukáží později. Dopad těchto směrnic má totiž několik rozměrů.

10 „Amnesty International report 2014/ 2015. The state of the world’s human rights“, Amnesty International, staženo 16. 2. 2018, <https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1000012015ENGLISH.PDF>, s. 200.

11 Sharon Pardo, *Normative power Europe meets Israel: perceptions and realities* (Lanhan, Maryland: Lexington Books, 2015), 1-67.

12 Původně pochází koncept Normative power od Iana Mannerse, jak bylo řečeno v úvodu.

Novinář David Cronin v knize „Europe's alliance with Israel: aiding the occupation“,¹³ dopodrobna představuje vývoj vztahů mezi Evropskou unií a Izraelem v posledních letech a fakt, že spolupráce mezi nimi je stále intenzivnější. Ukazuje také temné a kontroverzní stránky spolupráce, kdy se Evropská unie podle něj některými činy přímo podílí na okupaci. Vedle toho také představuje velmi pozitivní stanoviska evropských politiků vůči Izraeli.

Nakonec zmíním článek Petera Weisse „International Law and the Occupied Territories.“¹⁴ Jedná se o akademický článek, jenž zmiňuje mezinárodní dohody a právní ustanovení, která jsou na území Západního břehu porušována. Autor Peter Weiss je mezinárodní právník. Dle mého názoru je důležité znát přesné definice právního prostředí. Tento článek fungoval spíše jako inspirace, v samotné práci jsem čerpala z jednotlivých úmluv.¹⁵

2. Detaily okupačního režimu

OSN vydala v roce 1967 rezoluci 242, která požadovala stažení Izraele z okupovaných území již v tomtéž roce po válce. K tomu nedošlo dodnes, kromě navrácení Sinajského poloostrova Egyptu. Z Gazy se sice v roce 2005 všechny izraelské jednotky i osadníci stáhli, ale Izrael dodnes kontroluje všechny hranice, a to i pobřežní a vzdušný prostor. Má tak území pod plnou kontrolou.¹⁶ Podle historika Ilana Pappé se Izrael snaží najít cestu, jak si území okupovaná od června 1967 ponechat bez toho, aby musel Palestincům udělovat občanství. Takzvaný mírový proces, kterého je Izrael součástí, považuje Pappé jen za odvedení pozornosti od své koloniální politiky.¹⁷

13 David Cronin, *Europe's Alliance with Israel: Aiding the Occupation* (London: Pluto Press, 2015), 8-80.

14 Peter Weiss, „International Law and the Occupied Territories“ *Palestine – Israel Journal of Politics*, Vol 21 (leden 1, 2016): 96-101, <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=a27c313e-992d-44ce-ade9-edf11385b8b3%40pdc-v-sessmgr01>

15 Nakonec bych chtěla zmínit, že ženská zahraniční jména autorek nebudu ve své práci přechylovat, neboť to považuji za nepřirozené a nevhodné.

16 „Israel's control of the airspace and the territorial waters of the Gaza Strip“, Site of The Israeli Information Center For Human Rights in the Occupied Territories B'Tselem, staženo 15. 3. 2018, https://www.btselem.org/gaza_strip/control_on_air_space_and_territorial_waters.

17 Pappé, Barat a Chomsky, *O Palestině*, 8.

V roce 1967 se Palestinci na okupovaných územích pásma Gazy a Západního břehu dostali pod vojenskou správu izraelské armády, a izraelská vláda o tomto území uvažovala pouze z hledisek strategických a vojenských, a humanitární aspekty úplně opomíjela. Okupace v rané fázi poskytla několik výhod Palestincům, jako například možnost zaměstnání na izraelském území, ačkoliv nejčastěji byli zaměstnáni jako levná pracovní síla.¹⁸ Yigal Allon, pozdější ministr zahraničí za Rabínovy vlády, navrhl takzvaný „Allonův plán“ o budoucnosti Západního břehu. Plán obsahoval znovu-předání administrativní kontroly nad většinou Západního břehu do rukou jordánského krále, ovšem se zachováním kontroly nad pásmem území kolem řeky Jordán a silnicí z Jeruzaléma k Mrtvému moři a k Ramalláhu, a zdůrazňoval potřebu kontroly okolí Jeruzaléma. Toto území zahrnuje zhruba jednu třetinu území Západního břehu a mělo sloužit jako bezpečnostní hranice Izraele před arabským světem na východ od něj. Zbytek území Západního břehu se mělo demilitarizovat a s částečnou autonomií předat do jordánských rukou.¹⁹ Možnost inkorporace celého území, a tím i palestinského lidu, byla odmítnuta, protože by to mělo signifikantní dopad na etnické složení. V roce 1968 se uskutečnily tajné rozhovory s jordánským králem Hussainem, který plán odmítl, protože se obával ohrožení vlastní suverenity. Allonův plán tedy zkrachoval, ale možností osídlení okupovaných území inspiroval následující vlády.²⁰

Zázračné vítězství v Šestidenní válce a Allonův plán inspirovaly sionistická hnutí k vytváření izraelských osad na získaném území. Toto osidlování bylo podporováno shora a bylo zahájeno za vlády Lévyho Eškola. Kromě toho začaly na území Západního břehu vznikat vojenské základny. Izraelské osady byly zprvu motivovány nikoli nábožensky, nýbrž vojensky, a začaly vznikat nejprve kolem řeky Jordán, aby oddělily území od Jordánska. Vojenská správa nad Palestinci vytvářející atmosféru bezmoci prohlubovala nacionalistické palestinské cítění.²¹

Až v roce 1994, po dohodách z Osla, získali Palestinci jistá práva na správu území. Palestinské autority (Palestinian authorities, dále jen PA) reálně ovládají 18 % území Západního břehu, jež jsou nazývané jako zóna A a nacházejí se v ní města: Nábulus, Jenin,

18 Marek Čejka, *Izrael A Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu* (Brno: Barrister, 2015), s. 67.

19 „The Allon plan“, Palestine facts, staženo 10. 3. 2018. http://www.palestinefacts.org/pf_1967to1991_allon_plan.php

20 „What Was The 1967 Allon Plan, And How Did It Influence The Development Of Settlements In The West Bank?“, Procon: Israeli Palestinian, staženo 16. 3. 2018, <http://israelipalestinian.procon.org/view.answers.php?questionID=000532>.

21 Ibidem.

Tulkarem, Kalkílija, Ramalláh, Betlém, Jericho a 80% Hebronu. Na toto území pravidelně vstupují Izraelské obranné síly (Israel Defense Forces, dále jen IDF), provádějí razie a zadržují podezřelé Palestince. Izrael reálně ovládá zónu B a C, díky čemuž má pod kontrolou ekonomiku, přírodní zdroje, hranice, vzdušný prostor a registr populace. Zóna B tvoří zhruba 22 % a jedná se o venkovské oblasti, kde mají formálně civilní správu PA a o bezpečnostní stránku se stará Izrael. Zóna A a B je dohromady obývaná asi 2,8 milionu Palestinci a je rozdrobena do 165 necelistvých úseků. Poslední zónu C tvoří 60 % území, kde Izrael řídí všechno včetně infrastruktury, PA mají právo a povinnost na zajištění zdravotní péče a vzdělání palestinským obyvatelům. Toto teritoriální rozdělení strategicky narušuje potenciální možnost územní celistvosti. Podle Úřadu pro koordinaci humanitárních záležitostí (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Aid, OCHA) žije v zóně C přibližně 300 000 Palestinců. Tito lidé žijí pod konstantní hrozbou, že jejich dům bude zdemolován IDF.²² Palestinské žádosti o stavební povolení končí ve většině případů zamítnutím, a tak Palestinci rozšiřují své současné domy nelegálně do výšky nebo do ulice, aby vznikl prostor pro rozrůstající se rodiny. Došlo dokonce i k několika případům, kdy izraelští vojáci zbořili domy, které byly postaveny za finanční podpory EU. Podle serveru Haaretz k tomu došlo v letech 2009 a 2016 zhruba 170 x.²³ Podle Organizace pro výživu a zemědělství (Food and Agriculture Organization, FAO) 19 % lidí na Západním břehu čelí potravinové nejistotě (food insecurity).²⁴ Palestinci se na své reprezentanty příliš nespolehají. Přes 80 % Palestinců si myslí, že jsou PA zkorumpované. Palestinská policie paradoxně jedná v souladu s izraelskými požadavky, rozhání demonstrace, zatýká aktivisty, omezuje svobodu slova.²⁵

Dalším omezením Palestinců žijících na Západním břehu je svoboda pohybu a používání silnic.auta s palestinskými poznávacími značkami totiž nemohou zdaleka na všechny silnice a tam, kam mohou, jsou vystaveni zdržování na checkpointech, zatímco auta osadníků s izraelskou poznávací značkou žádným takovýmto omezením nečelí.²⁶

22 „Amnesty International report 2014/ 2015. The state of the world’s human rights“, Amnesty International, staženo 16. 2. 2018, <https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1000012015ENGLISH.PDF>, s. 200.

23 Yotam Berger, „EU Slams Israel's Destruction Of Palestinian Homes In West Bank's Area C“, *Haaretz*, 27. července 2016, <https://www.haaretz.com/israel-news/1.733729>.

24 „Food insecurity in Palestine remains high“, Site of United Nations Relief and Work Agency for Palestine Refugees in the Near East, staženo 16. 2. 2018, <https://www.unrwa.org/newsroom/press-releases/food-insecurity-palestine-remains-high>.

25 Persson, *The EU and the Israeli–Palestinian Conflict*, s. 147.

Světová zdravotnická organizace (World Health Organization, WHO) doporučuje optimální denní dávku 100 litrů vody na osobu. Jak již bylo zmíněno, izraelská vláda ovládá přírodní zdroje na území Západního břehu, a proto také určuje, kdo dostane kolik vody. Na Palestince žijícího na Západním břehu to vychází na 70 litrů na den, zatímco na Izraelce na 300 litrů denně. Palestincům jsou také často ničeny zásobníky vody určené k zavlažování zemědělských ploch a není jim povoleno postavit si nové.²⁷ Při projíždění Západním břehem lze snadno rozlišit izraelské příbytky od palestinských podle černých cisteren na střechách, v nichž si Palestinci zásobují vodu na rozdíl od Izraelců, kteří jí mají dostatek.²⁸

2.1 Ekonomika Západního břehu

Palestinská ekonomika byla v době vojenské okupace bez jakékoli autonomie, tedy mezi roky 1967 a 1993, paradoxně více prosperující než v letech po dohodě z Osla. Sara Roy, ekonomka působící na Harvardu, ve své esejí „Decline and disfigurement: the Palestinian economy after Oslo“ píše, že například nezaměstnanost v letech 1992 až 1996 stoupla ze tří na osmadvacet procent, hrubý domácí produkt se snížil o 18,4 procenta. Důvodů ke zhoršení ekonomické situace je více. Ten hlavní je ovšem částečné uzavření, respektive omezení, palestinského trhu před okolním světem. Izrael má kontrolu nad každým, kdo by chtěl překročit hranice, tedy i z důvodů pracovních, nebo nad zbožím, které by mělo přes hranice přejít. Palestinská území mají dovoleno obchodovat s arabskými státy, ale v rámci předepsaných kvót, tarifů a standardů kvality, které mohou zapříčinit cenovou nedosažitelnost pro slabou palestinskou ekonomiku. Dále z toho také vyplývá, že Palestina nemůže vstoupit na trh země, kde Izrael neobchoduje, což je většina arabských zemí. Mezi okupovanými územími a Izraelem funguje zóna volného obchodu, podmíněná plnou izraelskou kontrolou nad palestinským trhem.

Nemalou roli na katastrofální ekonomické situaci podle Sary Roy hrály také Palestinské autority, které nebyly schopny vytvořit spolehlivé prostředí pro zahraniční investory. Vláda PA v ekonomickém sektoru se vyznačuje netransparentností, korupcí mnoha monopoly

26 „Forbidden Roads. Israel’s Discriminatory Road Regime in the West Bank“, Site of The Israeli Information Center For Human Rights in the Occupied Territories B’Tselem, staženo 20. 2. 2018 https://www.btselem.org/download/200408_forbidden_roads_eng.pdf

27 David Hearst, „West Bank villagers daily battle with Israel over water“, *The Guardian*, 14. září 2011, <https://www.theguardian.com/environment/2011/sep/14/west-bank-villagers-battle-water>.

28 „Troubled waters – Palestinians denied fair access to water“, Amnesty International, staženo 4. 4. 2018, <https://www.amnestyusa.org/pdf/mde150272009en.pdf>.

namísto zajištění volné soutěže. Osmdesát procent příjmu PA pochází od cizích vlád jako přímá pomoc rozpočtu, zatímco pouhých zbylých dvacet je vybráno z daní. Nehledě na nedodržování práv, včetně základních lidských a represe, které samozřejmě ovlivňují společnost, potažmo ekonomiku. Dohody z Osla rozdělily území Západního břehu na zóny A, B a C, jak již bylo zmíněno. Tím pádem se palestinské území rozdělilo na malé enklávy, které jsou propleteny s územím, jež ovládá Izrael. Pro tyto úseky je proto těžké fungovat propojeně a obchodovat s externími partnery. V dohodách z Osla byla kromě toho poprvé institucionalizovaná izraelská nadvláda nad palestinskou ekonomikou, například plnou nadvládou nad přírodními zdroji. Nehledě na půdu, která byla konfiskována pro potřebu osadníků. Takovéto uzavření v ekonomickém sektoru, stejně jako fyzické omezení mobility obyvatel, jemuž se budu věnovat níže, má nejen zmíněné praktické dopady na ekonomiku, ale také psychologický efekt působící pocit izolace a odtržení.²⁹

3. Porušování mezinárodního práva Izraelem

Přestože neexistuje autorita, která by mezinárodní právo vymáhala, představuje soubor norem, které jsou legálně závazné a jejichž porušování by mělo být reflektováno alespoň diplomatickým nátlakem. Izrael porušuje několik částí mezinárodního humanitárního práva. Konkrétně Ženevské konvence, které se skládají ze čtyř úmluv a tří dodatečných dokumentů, které ochraňují civilní obyvatelstvo i vojáky bojující ve válečných konfliktech. Kromě toho Izrael porušuje přes 30 rezolucí Rady bezpečnosti OSN.³⁰ V této kapitole se budu věnovat popisu jednotlivých částí čtvrté Ženevské konvence, které izraelská vláda na území Západního břehu porušuje. Pro tyto účely jsem čerpala z článku Petera Weisse. Podle článku 42 Haagské úmluvy: „je teritorium považováno za okupované, je-li je spravováno cizí armádou.“ Izraelská vláda by tedy měla spravovat okupované území podle čtvrté Ženevské konvence. Z toho vyplývá několik důležitých skutečností, kterým se budu dopodrobna věnovat, včetně okolností. Tato kapitola tedy bude rozdělena do několika podkapitol, podle jednotlivých bodů. V poslední kapitole se budu věnovat výstavbě separační zdi, ke které se Ženevská úmluva nevyjadřuje, ale stanovisko Mezinárodního soudního dvora ji v současné podobě označilo za nelegální. Každou podkapitolu doplním o reflexi dané skutečnosti v Evropské unii.

29 Sara Roy, „Decline And Disfigurement: The Palestinian Economy After Oslo”, In *The New Intifada: Resisting Israel's Apartheid*, ed. Roane Carey et al. (Londýn: Verso, 2011). ISBN-10: 1859843778 s. 99.

30 Jeremy R. Hammond, „Rogue State: Israeli Violations of UN Security Council Resolutions“, *Foreign Policy Journal*, 27. ledna 2010, <https://www.foreignpolicyjournal.com/2010/01/27/rogue-state-israeli-violations-of-u-n-security-council-resolutions/>.

3.1 Nelegální izraelské osady na Západním břehu

Osady jsou nelegální podle Článku 49: „okupační mocnost nemůže deportovat či přesunout část svého vlastního obyvatelstva do území, které obsadila.“

Přesto izraelský parlament v únoru 2017 izraelské osady na území Západního břehu zlegalizoval.³¹ Podle serveru izraelsko–americké neziskové organizace AICE Jewish virtual library, osady jsou a vždycky byly legální. Tento server za prvé píše, že Židé žijí na území Judeje a Samarie (Západní břeh) od starověkých časů a jediná doba, kdy tam nemohli žít, byla v letech 1948 až 1967. Za druhé citují Eugena Rostowa, zaměstnance administrativy amerického prezidenta Johnsona, který nesprávně cituje rezoluci OSN číslo 242 když tvrdí, že Izrael musí spravovat svá území, dokud nebude dosaženo míru na Blízkém východě.³²

Jak lze z rezoluce vyčíst, nic o tom, že by měl Izrael spravovat nová území, se zde nepíše.

Resolution 242 (1967) of 22 November 1967

The Security Council,

Expressing its continuing concern with the grave situation in the Middle East,

Emphasizing the inadmissibility of the acquisition of territory by war and the need to work for a just and lasting peace in which every State in the area can live in security,

Emphasizing further that all Member States in their acceptance of the Charter of the United Nations have undertaken a commitment to act in accordance with Article 2 of the [Charter](#).

1. *Affirms that the fulfilment of Charter principles requires the establishment of a just and lasting peace in the Middle East which should include the application of both the following principles:*

(i) *Withdrawal of Israel armed forces from [territories](#) occupied in the recent conflict;*

(ii) *Termination of all claims or states of belligerency and respect for and acknowledgment of the sovereignty, territorial integrity and political independence of every State in the area and their right to live in peace within secure and recognized boundaries free from threats or acts of force;*

2. *Affirms further the necessity*

(a) *For guaranteeing freedom of navigation through international waterways in the area;*

(b) *For achieving a just settlement of the refugee problem;*

(c) *For guaranteeing the territorial inviolability and political independence of every State in the area, through measures including the establishment of demilitarized zones;*

3. *Requests the Secretary-General to designate a [Special Representative](#) to proceed to the Middle East to establish and maintain contacts with the States concerned in order to promote agreement and assist efforts to achieve a peaceful and accepted settlement in accordance with the provisions and principles in this resolution;*

4. *Requests the Secretary-General to report to the Security Council on the progress of the efforts of the Special Representative as soon as possible.*

Adopted unanimously at the 1382nd meeting.

Naopak rezoluce zmiňuje, že má Izrael neprodleně opustit všechna území získaná po roce 1967. Ze strany Rostowa se tak jedná o lživé prohlášení.

V prvních letech okupace bylo na území údolí Jordánu, Gazy, Golanských výšin a Východního Jeruzaléma vytvořeno prvních 30 izraelských osad.³³ První osadníci se usadili v osadě Kirjat Arba a jejich domy pro 8 000 lidí byly postaveny s prohlášením, že se jedná

31 Andrew Carey and Emanuella Grinberg, 2017 „Israel’s Parliament Passes West Bank Outposts Bill”, *CNN*, 7. února 2017, <http://edition.cnn.com/2017/02/06/middleeast/israel-knesset-west-bank-outposts-bill/>.

32 Mitchell Bard, „Myths And Facts: A Guide To Arab - Israeli Conflict“, *American Israeli cooperative enterprise*. 2017, <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/images/mf2017.pdf#page=298>. s.290.

33 Dolphin, *The West Bank Wall: Unmaking Palestine; Introduction*, s. 29.

o vojenské základny postavené z bezpečnostních důvodů.³⁴ Po zvolení koalice Likudu v roce 1977 se začaly na území Západního břehu implementovat další osady zejména v Jeninu, Nábulusu, Ramalláhu, na území Západního Jeruzálema, Betléma a Hebronu. Tato města tvoří tepnu Západního břehu. Budování osad bylo doprovázeno rétorikou o biblickém vykoupení, nicméně jejich cíl byl jednoznačně koloniální. Území, které bude rozkouskované ostrůvky izraelských kolonizátorů, se jen těžko spojí dohromady.³⁵ Na území Západního břehu i ve Východním Jeruzalémě se nyní nachází 125 osad. Většina z nich je v zóně C, ale v některých případech se nacházejí i v zóně A, v srdci některých měst jako je tomu například ve městě Hebron. Někteří osadníci žijí na palestinském území z ideologických důvodů, vycházejících z náboženského determinismu a národní hrdosti. Tito osadníci vidí své konání jako naplňování Boží vůle a jejich vnímání světa často hraničí s fanatismem. Jiní tam žijí z ekonomických důvodů, protože životní náklady tam nejsou díky vládní podpoře tak vysoké.³⁶ Toho využívají zejména noví přistěhovalci. Podpora spočívá v úlevě na daních, výhodných hypotékách, podpoře vzdělání atd. Kromě toho stát platí ještě nemalý počet vojáků, kteří se musí starat o bezpečnost osadníků. Největší osadou tohoto typu je Ma'ale Adumim, která se nachází východně od Jeruzaléma. Působí ironicky, že se na její výstavbě podílelo mnoho palestinských firem i jednotlivých dělníků.³⁷

Na území Západního břehu se také nachází 95 základen neboli outpostů. Jde o počátky osad, které ale ještě neprošly legalizačním procesem ze strany izraelské vlády. K tomuto kroku nedojde vždy. Nejznámější takový případ se týká základny Amona, která byla přes hlučné protesty osadníků vyklizena v lednu 2017 po rozhodnutí izraelského Nejvyššího soudu, že na soukromé palestinské půdě nemůže tato osada stát. Nicméně osadníci mají silnou podporu ve vládě a tato kontroverzní událost byla následována zlegalizováním všech ostatních osad.³⁸

34 Lizzie Dearden, „Secret 1970 Document Shows First Israeli Settlements In West Bank Were Built Under False Pretences“, *Independent*, 30. července 2016, <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/secret-1970-document-shows-first-israeli-settlements-in-west-bank-were-built-under-false-pretences-a7164111.html>.

35 Dolphin, *The West Bank Wall: Unmaking Palestine*; s. 36.

36 Oren Liebermann, 2017 „What You Need To Know About The Israeli Settlements“, *CNN*, 3. února 2017, <http://edition.cnn.com/2017/02/01/middleeast/settlements-explainer/>.

37 Čejka, *Izrael a Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*, s. 67.

38 „Israel Police Evict Settlers From Unauthorised Amona Outpost“, *BBC*, 2. února 2018. <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38830103>.

Evropská unie považuje, stejně jako většina států, izraelské osady za nelegální. Tehdejší vysoká představitelka EU pro zahraniční věci Catherine Ashton řekla v září roku 2010 v souvislosti s blízkovýchodními mírovými dohodami, že: „osady jsou nelegální podle mezinárodního práva, vytvářejí překážku k míru a ohrožují možnost dvoustranného řešení.“ Autor John Gee ve svém článku kritizuje EU, která s osadami přes všechny výhrady, intenzivně obchoduje a podporuje jejich rozvoj. Podle izraelské vlády EU ročně importuje výrobky z osad v hodnotě 230 milionu euro, což je v kontrastu s 15 miliony euro, které zaplatí za výrobky Palestincům. Toto tvrzení je ovšem v rozporu s prohlášením Evropské komise, která v oficiálním dokumentu z roku 2015 uveřejnila, že obchod mezi osadami a EU představuje pouhé 1 %, což není 230 milionu euro.³⁹ Nástupkyně Ashton, Federica Mogherini se v roce 2014 vyjádřila na dané téma velmi podobně. Připojila také výzvu, aby izraelská vláda zastavila osidlování na Západním břehu a ve Východním Jeruzalémě.⁴⁰ EU vydala v roce 2013 a 2015 opatření, které mají na osady konkrétní dopad. Těm budu se jim věnovat detailněji později.

3.2 Ponižování, usmrcování a přístup k vězněným

Tato kapitola bude poněkud obsáhlejší. Bude se věnovat hned několika článkům Ženevské konvence, neboť spolu souvisí. Nejprve všechny tyto články zmíním a pak rozeberu, jak je Izrael porušuje.

Článek 3 ustanovuje zakázané praktiky na civilním obyvatelstvu jako jsou: „a) útoky na život a zdraví, zejména vražda ve všech formách, zmrzačení, kruté nakládání, trýznění a mučení, b) brání rukojmí, c) útoky proti osobní důstojnosti, zejména ponižující a pokořující zacházení.“

Článek 5: „Má-li strana v konfliktu na svém území vážné důvody k oprávněnému podezření, že osoba, chráněná touto úmluvou, vyvíjí činnost škodlivou pro bezpečnost státu, nebo je-li zjištěno, že skutečně takovou činnost vyvíjí, nemůže se taková osoba dovolávat práv a výsad poskytovaných touto úmluvou, které by mohly být na újmu bezpečnosti státu (...). V každém z těchto případů bude se však s osobami zmíněnými v

39 John Gee, „European Union Condemns Israeli Settlements--But Buys From Them“, *Washington Report on Middle East Affairs*, únor 2013, <https://www.wrmea.org/013-january-february/european-union-condemns-israeli-settlements—but-buys-from-them.html>.

40 „Statement by High Representative Federica Mogherini on the latest Israeli announcement on settlements“, Official site of European Union External Action, staženo 5. 4. 2018, https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/352/statement-high-representative-federica-mogherini-latest-israeli-announcement-settlements_en.

předchozích odstavcích zacházet lidsky a budou-li souzeny, nebude jim upírán nárok na spravedlivý a řádný soud, se kterým počítá tato úmluva. Dostane se jim opět všech práv a výsad osoby chráněné ve smyslu této úmluvy, a to co možná nejdříve, jakmile to dovolí ohled na bezpečnost státu, případně okupační mocnosti.“

Článek 32: „Vysoké smluvní strany se výslovně zřikají jakákoli opatření, která jsou s to způsobit chráněným osobám, které jsou v jejich moci, buď tělesné útrapy nebo smrt. Tento zákaz se týká nejen vraždy, trýznění, tělesných trestů, zmrzačení a lékařských nebo vědeckých pokusů, které nejsou podmíněny léčením chráněné osoby, nýbrž i všech jiných násilností a už by se jich dopustily civilní nebo vojenské orgány.“

Článek 33: „Žádná chráněná osoba nesmí být trestána za trestný čin, jehož se osobně nedopustila. Jsou zakázány hromadné tresty, stejně tak jako zstrašující nebo terorizující opatření.“

Ponižování, které je zmíněno v článku 3, je palestinské obyvatelstvo vystaveno na denní bázi. V článku „Israel, Europe and academic boycott“, popisují autoři každodenní strasti učitelů a studentů, ale s těmito problémy se musí potýkat každý obyvatel Západního břehu. Dostat se do práce či do školy skrze zemi protkanou checkpointy je velmi náročné. Povolení k průchodu checkpointem má na starosti příslušný voják IDF a může v něm komukoliv zabránit.⁴¹ Libby Powell v článku „Palestinian newborns are dying at the checkpoints“ popisuje několik případů, kdy vojáci nenechali projít rodící ženu a nepřítomnost lékaře způsobila smrt novorozence.⁴² Nejedná se nutně pouze o ohrožování na životě, ale také o zesměšňování, jehož závažnost spočívá v každodenní rutině. Byl popsán případ palestinského profesora matematiky, který byl přes checkpoint propuštěn, až když ho voják z matematiky prozkoušel. Lidé se tak často uchylují k tajnému překračování území, když obcházejí checkpointy a riskují smrt.⁴³

Izrael byl několikrát obviněn z mučení svých vězňů, které je zakázáno dle článku 5 a 32. V roce 2000 dokonce vyšla zpráva, kdy stát Izrael přiznal mučení zadržených během první

41 Hilary Rose and Steven Rose, „Israel, Europe and the academic boycott“ *Race and Class*, Vol 50, Issue 1, (červenec, 2008): <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0306396808093298>, 6.

42 Libby Powell, „Palestinian Newborns Are Dying At Checkpoints.“ *New Internationalist*, 13. července 2011, <https://newint.org/blog/2011/07/13/palestine-birth-at-checkpoint> .

43 Rose and Rose, „Israel, Europe and the academic boycott“ *Race and Class*, 7.

intifády.⁴⁴ Po útocích z 11. září Evropská unie i Izrael označili islamistické milice za společného nepřítele, což vyústilo ve vzájemnou kooperaci v návaznosti na podobné hrozby. V roce 2005 zahájila EU rozhovory o smlouvě o spolupráci mezi Europolem⁴⁵ a izraelskou vládou. Autor David Cronin ovšem zmiňuje, že tato spolupráce jde proti úmluvě, na jejímž základě byl Europol ustanoven. Konkrétně tedy část, kdy Europol nesmí zpracovávat data, získaná za používání metod, které porušují základní lidská práva jako je mučení. Cronin dále tvrdí s odkazem na zprávy Amnesty International⁴⁶, že spolupráce s Izraelem, která nezahrnuje data získaná mučením a jinými formami špatného zacházení je za současných okolností téměř nemožná. Amnesty popisuje fyzické napadání různými způsoby: spánkovou deprivaci, výhrušné vzkazy zahrnující rodinu zajatce, ponižování apod. Izrael má právo držet vězně bez přístupu k právníkovi až 90 dní.⁴⁷ Vězni běžně nemohou být navštěvováni svou rodinou, protože se vězení často nachází na izraelské straně a rodinní příslušníci nedostanou potřebná povolení, aby se mohli do Izraele dostat.⁴⁸ V roce 2013 bylo také vězněno 15 členů parlamentu, což je proti zásadě imunity zvolených reprezentantů.⁴⁹ Někteří ze zatčených, jsou vězněni bez obvinění či soudu na základě tajných důkazů. Na medializovaném případě umělce Abu Sakha bych ráda ukázala typický průběh takového zatčení. Abu Sakha projížděl skrz vojenský checkpoint na území Západního břehu. Poté, co byl legitimován, mu izraelští vojáci poručili, aby vystoupil z autobusu, a přitom na něj mířili zbraní. Abu Sakha byl zadržen do takzvané administrativní detence, která umožňuje držet vězně neomezenou dobu bez soudu nebo obvinění. Izraelská bezpečnostní agentura Shin Bet tvrdí, že je Sakha součástí teroristické organizace, on to popírá. Podle vládních statistik je 75 % takto administrativně zadržených

44 Jeremy Bowen, „Israel Admits Torture”, *BBC*, 9. února 2000, http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/637293.stm.

45 Organizace spadající pod EU zabývající se potíráním i prevencí organizovaného zločinu.

46 „Amnesty international report 2014/2015, The state of the world’s human rights“, Site of Amnesty International, staženo 3. 4. 2018, <https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1000012015ENGLISH.PDF> s. 200.

47 „Israel And Occupied Palestinian Territories 2016/2017: Annual Report”, Amnesty International, staženo 15. dubna 2018, <https://www.amnesty.org/en/countries/middle-east-and-north-africa/israel-and-occupied-palestinian-territories/report-israel-and-occupied-palestinian-territories/>.

48 „Statistics On Palestinians In The Custody Of The Israeli Security Forces”, Site of The Israeli Information Center For Human Rights in the Occupied Territories B’Tselem, staženo 20. 2. 2018, http://www.btselem.org/statistics/detainees_and_prisoners.

49 „Violating international legal obligations: Israel’s treatment of Palestinian prisoners“, Site of Directorate – General for External Policies, Policy Department of European Parliament, staženo 7. 4. 2018, http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/briefing_note/join/2013/491484/EXPO-AFET_SP%282013%29491484_EN.pdf.

vězněno déle než půl roku a z toho 40 % déle než rok.⁵⁰ Několik Palestinců je zadrženo až na šest let bez obvinění nebo soudu.⁵¹ Takovéto zacházení se nevyhýbá ani nezletilým Palestincům, čemuž se budu věnovat následovně.

Podle zprávy Evropského parlamentu o porušování legálních závazků s názvem izraelské zacházení s palestinskými vězni (Policy briefing, Violating international legal obligations: Israel's treatment of Palestinian prisoners) z roku 2013 bylo za posledních deset let uvězněno téměř 7 000 nezletilých.⁵² Často bývají zajati v noci ve vlastním domě. Od března 2013 se UNICEF snaží navázat dialog s izraelskou stranou na toto téma. To vedlo k vydání několika vojenských příkazů, které měly změnit zacházení s dětmi během zadržení. Týkají se například informování rodičů o následujícím postupu, nahrávání průběhu výslechu dítěte, aby nedocházelo k fyzickému násilí na dítěti, informování o právech dítěte v arabštině nebo povolené přítomnost rodičů u soudu. Nicméně podle zprávy UNICEFu se tato vydaná nařízení stále nenaplnují, respektive se naplňuje jen minimální část z nich.⁵³ Stovky dětí zadržených od roku 2013 do března 2014 vypovídaly o mučení, kterému byly vystaveny během uvěznění. UNICEF se tedy dál snaží s izraelskou vládou vést dialog, i když nepříliš úspěšně.⁵⁴ Naopak v roce 2015 schválil Kneset zákon, jenž povoluje držet děti déle než předtím za házení kamení, což bývá nejčastější důvod k zatýkání.⁵⁵ Již zmíněná zpráva Evropského parlamentu, obsahuje několik doporučení k postojům, jež by měla EU k této politice zaujmout. Zejména zmiňuje znepokojení EU nad těmito skutečnostmi a potřebu vyvíjet nátlak na izraelské úřady, aby se porušování práv vyhnuly. V několika bodech dále nastiňuje doporučené kroky. Jde z větší části spíše o obecná doporučení zahrnující obecnou potřebu dalšího monitorování situace a o nekonkrétní

50 Yadena Schwartz, „Why This Palestinian Clown Is Being Jailed Without Trial”, *Time*, 9. března 2016, <http://time.com/4252272/israel-palestinians-administrative-detention/>.

51 „Violating international legal obligations: Israel's treatment of Palestinian prisoners“, Site of Directorate – General for External Policies, Policy Department of European Parliament, staženo 7. 4. 2018, http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/briefing_note/join/2013/491484/EXPO-AFET_SP%282013%29491484_EN.pdf.

52 Ibidem.

53 „Children in Israeli military detention: first progress report“, Unicef, staženo 10. 4. 2018, https://www.unicef.org/media/media_70666.html.

54 „Children In Israeli Military Detention: Observation And Recommendations“, Unicef, staženo 6. 4. 2018, https://www.unicef.org/oPt/Children_in_Israeli_Military_Detention_-_Observations_and_Recommendations_-_Bulletin_No._2_-_February_2015.pdf.

55 „Knesset Approves Harsher Punishments For Rock-Throwing“, The official site of the Knesset, staženo 20. 4. 2018, https://www.knesset.gov.il/spokesman/eng/PR_eng.asp?PRID=11736.

prohlášení o potřebě vyvíjet nátlaku na změnu situace.⁵⁶ K žádným konkrétním krokům ze strany EU ale zatím nedošlo.

Článek 32 zmiňuje zákaz násilného zabití. Chtěla bych zmínit statistiky organizace B'Tselem, která monitorovala oběti zabití mezi léty 2000 a 2008. Počet Palestinců zabitých vojáky IDF dosahuje téměř pět tisíc, na Západním břehu jich bylo téměř dva tisíce. Okolnosti jednotlivých úmrtí je možné na stránce dohledat a jedná se o množství důvodů. Od zabití hledaných osob, přes osoby, které se chovají násilně, až po nečinně stojící desetileté děti.⁵⁷

Data by the date of event, 29 September 2000 - 26 December 2008	Occupied Territories			Israel
	Gaza Strip	West Bank	Total	
Palestinians killed by Israeli security forces	2998	1793	4791	69
Palestinians killed by Israeli civilians	4	40	44	2
Israeli civilians killed by Palestinians	39	201	240	491
Israeli security force personnel killed by Palestinians	97	146	243	89
Foreign citizens killed by Palestinians	10	7	17	37
Foreign citizens killed by Israeli security forces	4	6	10	0
Palestinians killed by Palestinians	475	135	610	0

Nakonec chci odkázat na článek 33, který zakazuje kolektivní tresty. Podle Institutu pro pochopení Blízkého Východu (Institute for Middle East Understanding) Izrael využívá strategii demolice domů rodin Palestinců obviněných z terorismu na základě kolektivního trestu systematicky od počátku okupace, s malou pauzou mezi léty 2005 a 2009, kdy vláda dospěla k závěru, že takové zacházení přináší více škody než užitku, ale poté se k této praktice opět vrátila.⁵⁸ Britský Independent zase zmiňuje odstavení několika měst od elektriny krátce poté, co se Palestina přihlásila ke členství u Mezinárodního soudního

56 „Violating international legal obligations: Israel’s treatment of Palestinian prisoners“, Site of Directorate – General for External Policies, Policy Department of European Parliament, staženo 7. 4. 2018, http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/briefing_note/join/2013/491484/EXPO-AFET_SP%282013%29491484_EN.pdf.

57 „Fatalities before Operation ‘Cast Lead‘“, Site of The Israeli Information Center For Human Rights in the Occupied Territories B'Tselem, staženo 15. 3. 2018, <https://www.btselem.org/statistics/fatalities/before-cast-lead/by-date-of-event>.

58 „Collective Punishment and Ethnic Cleansing: Israel’s Destruction of Palestinian homes“, Site of Institute for Middle East Understanding, staženo 7.3. 2018, <https://imeu.org/article/collective-punishment-ethnic-cleansing-israels-destruction-of-palestinian-h>.

dvora. Izraelská vláda to ale zdůvodňovala neplacením dluhu.⁵⁹ Server Albawaba zmiňuje také odebrání povolení k pobytu na daném území či sociálních benefitů rodinám, z nichž pochází násilník.⁶⁰ Mezi nástroje kolektivního trestu by se ostatně dala zařadit i zeď izolující Západní břeh, které se věnuji v následující kapitole.

3.3 „Dobré ploty dělají dobré sousedy“⁶¹

V této kapitole nebudu reflektovat porušování Ženevské úmluvy, která nepředpokládala výstavbu izolační zdi, zasahující do cizího teritoria, ale stanovisko Mezinárodního soudního dvora. V roce 2004 vydal Mezinárodní soudní dvůr poradní stanovisko reflektující legálnost zdi, kterou izraelská vláda nechává stavět v okolí hranic se Západním břehem Jordánu. Tato zeď ale na mnoha místech zasahuje do území, které má náležet Palestincům. Ráda bych citovala dvě části stanoviska Mezinárodního soudního dvora, které považuji za nejdůležitější: „Konstrukce zdi, kterou Izrael, okupační mocnost, staví v okupovaném palestinském území, včetně Východního Jeruzaléma a s ní spojený režim, j v rozporu s mezinárodním právem.“ „Izrael má za povinnost poskytnout reparace za všechny způsobené škody výstavbou zdi na okupovaném palestinském území, včetně Východního Jeruzaléma.“⁶²

V první polovině roku 2002 došlo na izraelském území ke zvýšeným vlnám atentátů. Jako odpověď IDF podnikly vlnu destrukcí palestinských obydlí na území Západního břehu a v druhé polovině roku 2002 přistoupily ke stavbě „bezpečnostního plotu.“ Od začátku druhé intifády (2000) bylo sebevraždnými atentátníky zavražděno okolo 400 izraelských civilistů včetně žen a dětí. Izraelské zdroje citují, že v roce 2004, tedy po zahájení výstavby, došlo k 80 % úbytku sebevraždných atentátů ve srovnání s předešlým rokem. Nicméně podle Ray Dolpina v knize „The West Bank Wall“ byl tento pokles způsoben také zefektivněním práce kontrarozvědky. Zeď byla postavena, aby vyhověla silnému tlaku

59 Jeffrey Heller and Ali Sawafta, „Israel cuts off electricity to two Palestinian cities in ‘collective punishment’ over unpaid debts“, *Independent*, 23. února 2015, <https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/israel-cuts-off-electricity-to-two-palestinian-cities-in-collective-punishment-over-unpaid-debts-10065789.html>.

60 „Here are 9 ways Israel perpetrates collective punishment on Palestinians“, Site of Albawaba, staženo 20. 3. 2018, <https://www.albawaba.com/slideshow/power-cuts-skunk-water-9-ways-israel-perpetrates-collective-punishment-palestinians-765218>.

61 Dolphin, *The West Bank Wall: Unmaking Palestine*, s. 37.

62 „International Court of Justice Advisory Opinion finds Israel’s construction of wall ‘contrary to International law’“, United Nations, staženo 7. 4. 2018, <https://www.un.org/press/en/2004/icj616.doc.htm>.

veřejnosti, který reflektoval úspěšnost separačního plotu kolem pásma Gazy. Úspěšnost ve smyslu úbytku teroristických útoků v jejím okolí.⁶³ Stavba zdi kolem pásma Gazy byla podle Juliany Ochs nechána bez větší mezinárodní pozornosti, jak píše v knize „Security and Suspicion.“ Podle ní přišel s nápadem zdi kolem Západního břehu již zmíněný premiér Rabin, než byl zavražděn. Vláda Likudu poté tuto myšlenku příliš nepodporovala z obav o izraelské osadníky, jež by tak byli uvěznění mezi Palestinci. Mnoho politiků výstavbu zdi na druhou stranu podporovalo ze strachu z demografické hrozby. Z mnoha různých důvodů vykazuje palestinské obyvatelstvo větší porodnost a tak se jevílo lepší vytvořit fyzickou bariéru proti většímu demografickému růstu palestinského obyvatelstva.⁶⁴

Přestože měl být tento plot pouhou dočasnou bezpečnostní bariérou, začal vrůstat a hrubě zasahovat do území, jež patřilo Palestincům a nerespektovalo mezinárodně uznanou takzvanou Zelenou linii, která ohraničovala území Západního břehu. Zejména na území takzvaného Ariel bloku, Rehan, Jeruzaléma, Ma'ale Adumim a Etzion bloku zeď významně zasahuje do území, jež mělo patřit Palestincům, a to z důvodu existence židovských osad. Mnoho lidí tak připravila o majetek nebo donutila se přizpůsobit systému, kdy bylo možné překročit na druhou stranu jen v určitých časech. Palestínští zemědělci jsou tak nuceni být například ve čtyři hodiny ráno připraveni u brány, aby se dostali ke svým polím, a zpět domů jsou pouštěni pouze v šest. Bezpečnostní argument nešel dost dobře dohromady s faktem, že desítky tisíc Palestinců zůstaly izolovány na území Izraele. Některé komunity byly zdí odděleny například od školy, nemocnice nebo zbytku vesnice. Podle izraelské lidskoprávní organizace B'Tselem byl ve stavbě zdi upřednostňován expanzivní aspekt nad bezpečnostním. Zeď byla postavena v údolích a ne na vyvýšených místech, kde by to lépe vyhovovalo vojenským potřebám. Šlo o anexe území, kde se již rozkládaly izraelské osady, a o ovládnutí zdrojů pitné vody, které se staly také nástrojem k vydírání palestinského obyvatelstva.⁶⁵

63 Dolphin, *The West Bank Wall: Unmaking Palestine*, s. 37.

64 Juliana Ochs, *Security And Suspicion: An Ethnography Of Everyday Life In Israel* (Philadelphia: University of Pennsylvania press, 2011), s. 138 a n.

65 Dolphin, *The West Bank Wall*, s.43.

Separáční zeď netvoří pouze betonové panely vztyčené do tří až osmimetrové výše. Je to sofistikovaná síť protkaná checkpointy, kamerovým systémem s nočním viděním a elektronickými senzory. Pro zajímavost, její cena bývá odhadována na částku mezi 1 a 3,4 miliard amerických dolarů.⁶⁶ Vysoká cena tak bývá nejčastější argument pro nemožnost odsunout tuto „bariéru“ pryč z palestinského území. Zmiňuje se také nutnost existence jakéhosi ochranného pruhu, kde by bylo možné zneškodnit potenciální teroristy dříve, než proniknou na území Izraele.⁶⁷ Separáční zeď ovšem dodnes není dokončena. V roce 2016 scházelo zhruba 36 %, tedy 250 kilometrů, z celkové délky 750 kilometrů. Práce na výstavbě byly přerušeny také kvůli zásahům izraelského nejvyššího soudu a reakci Evropské unie a Spojených států.⁶⁸

Všichni členové Evropského soudního dvora podpořili zmíněné poradní stanovisko Mezinárodního soudního dvora. Pozice EU byla dále potvrzena při zasedání valného shromáždění OSN, kdy zaujala jednotné stanovisko podporující odsouzení výstavby zdi. Původně sice některé státy ohlásily, že se zdrží hlasování, nakonec byly přesvědčeny, aby zaujaly jednotného stanoviska jako znak evropské jednoty. Izraelské autority si tento fakt interpretovaly jako znak pro-palestinského postoje EU.⁶⁹ Při slyšení před soudem v Haagu tehdejší mluvčí Evropské komise Jean Christophe Filori vzkázal, že: „Evropská unie stále stojí za výzvou, aby Izrael odstranil zeď z okupovaného palestinského území včetně okolí Východního Jeruzaléma.“ Dále zmínil, že Evropská komise je znepokojena problémy humanitární a ekonomické povahy, které bariéra způsobuje. Nakonec zmínil nemožnost dvoustátního řešení, za situace, kdy zeď významně zasahuje za zelenou linii.⁷⁰

66 „The Israeli Separation Barrier“, Site of Council Arab – British Understanding, staženo 28. 3. 2018, <http://caabu.org/sites/default/files/resources/israeli-Wall-2015%20update.pdf>.

67 Ibidem.

68 Tovah Lazaroff, „Analysis: Why Netanyahu Can't Finish West Bank Security Barrier“, *The Jerusalem Post*, 13. února 2016, <http://www.jpost.com/Israel-News/Analysis-Why-Netanyahu-cant-finish-West-Bank-security-barrier-444788>.

69 David Newman and Haim Yacobi, „The Role of the EU in the Israel/Palestine Conflict“, (výzkumná práce, The University of Birmingham, 2004) <https://www.birmingham.ac.uk/Documents/college-social-sciences/government-society/polsis/research/2006/eu-border-conflict/wp12-role-of-the-eu-in-the-israel-palestine-conflict.pdf>, s. 7.

70 Matthew Taylor, „International court rules against Israel's wall“, *The Guardian*, 9. července 2004, <https://www.theguardian.com/world/2004/jul/09/israelandthepalestinians.unitednations>.

4. EU a Izrael: rozsah současné spolupráce a její limity

Izrael a EU jsou pevně propojeny mnoha vazbami. Izrael, jak píše ve své knize Pardo, byl jeden z prvních zájemců o členství v evropském projektu již v roce 1957.⁷¹ První asociční smlouva EU a Izraele vstoupila v platnost v roce 2000. Já se budu detailněji věnovat evropsko-izraelským vztahům od roku 2005, kdy spolupráci rozšířila [bilaterální dohoda EU a Izraele](#) v rámci Evropské politiky sousedství (European Neighborhood Policy, ENP), která byla dále rozšířená v roce 2010. EU je nejdůležitějším obchodním partnerem Izraele v celkovém rozsahu zhruba 30 miliard euro za rok 2014. Do EU se z Izraele vyvezlo zboží zhruba za 13 miliard eur a naopak za 17 miliard.⁷² Nejvíce obchodovaným zbožím jsou chemikálie a související produkty, strojní zařízení, dopravní prostředky a vyrobené zboží. Izrael je součástí programu studentské výměny Erasmus +.⁷³ Izrael se také zapojil do projektu Horizont 2020, jak již bylo zmíněno. Je to jediná neevropská země, které byla nabídnuta plná spoluúčasť v tomto programu. Předpokládá se, že Izrael přispěje 600 milionů euro a naopak získá víc než miliardu euro nazpět.⁷⁴ Jedná se o příklad strategického pragmatického kroku ze strany EU, protože Izrael významně investuje do výzkumu a patří tak k velmi vyspělým státům, co se vědy týče. Spolupráce s ním v této oblasti je proto velmi výhodná. Kromě toho je, spolu s dalšími 43 evropskými a arabskými zeměmi v regionu, součástí Unie pro Středomoří, která vznikla během tzv. Barcelonského procesu z roku 2008. Součástí tohoto procesu je představa, že EU bude pobízet politickou stabilitu skrze ekonomickou prosperitu. Bývalý evropský komisař pro obchod Karel De Gucht dokonce prohlásil, že obchodní politika EU je jeden z hlavních nástrojů jak podporovat vládu práva a respekt k lidským právům.⁷⁵

Co se kulturní spolupráce týče, některé vládní i nevládní organizace vnímají Izrael jako součást evropské kultury. Izrael se účastní mnoha evropských kulturních událostí, jako je třeba soutěž ve zpěvu Eurovision nebo sportovních událostí, jako je pohár UEFA. Širší

71 Pardo, *Normative power Europe meets Israel: perceptions and realities*, s. 34.

72 „Fact sheet of interpretative notice on the indication of origin of goods from the territories occupied by Israel since 1967“, Site of European External Action Service, staženo 23. 4. 2018, https://ec.europa.eu/sites/ecas/files/20151111_fact_sheet_indication_of_origin_final_en.pdf.

73 „Israel and the EU. EU relations with Country“, Official site of European Union External Action, staženo 11. 4. 2018, https://ec.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/1337/Israel%20and%20the%20EU.

74 Persson, *The EU and the Israeli–Palestinian Conflict, 1971–2013: In Pursuit of a Just Peace*, s. 160.

75 Neve Gordon and Sharon Pardo, „The European Union and Israel’s Occupation: Using Technical Customs Rules as Instruments of Foreign Policy“, *The Middle East Journal*, volume 69, no. 1, (winter 2015), <http://aei.pitt.edu/79334/1/Gordon.Pardo.pdf>.

spolupráci mezi Izraelem a EU v této oblasti brání fakt, že Izrael neratifikoval úmluvu UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů z roku 2005, což je klíčový rámec pro EU v oblasti vnější činnosti. Tato úmluva mluví o nutnosti zachování kulturní rozmanitosti a staví zájmy lidstva jako celku spojené s ochranou památek nad zájmy národní. Neschválení této úmluvy zabránilo Izraeli, aby mohl čerpat ze Zvláštní akce z programu EU pro kulturu v roce 2009–2010. Zpráva EU o kulturní spolupráci s Izraelem zmiňuje, že kulturní vztahy jsou silně zasaženy konfliktem s Palestinou. Jako největší problém je zmiňován Jeruzalém. Izrael nechce připustit myšlenku o rozděleném hlavním městě a na rozdíl od EU, nevnímá Východní Jeruzalém jako okupované území. V uvedené zprávě EU je zmíněna potřeba vytvoření kvót, které by zahrnuly izraelské Araby do kulturní spolupráce, protože bez nich jsou vyčleňováni. Je tedy vidět, že v oblasti kulturní spolupráce dbá EU na problematické aspekty spolupráce s Izraelem.⁷⁶

Považuji za důležité zmínit, jak vnímá EU izraelská veřejnost. Běžná populace Izraelců má k EU relativně vřelý vztah. Pardo ve své knize píše, že podle jeho průzkumu z roku 2011 (proveden na reprezentativním vzorku 1057 Izraelců) 81 % tázaných podporovalo myšlenku potenciálního vstupu Izraele do EU. Z průzkumu z roku 2013 pak vyplývá, že 9 % Izraelců má zároveň i občanství některého členského státu. Podpora EU ale má své hranice. Například ve srovnání vztahu k EU se vztahem ke Spojeným státům americkým, největšímu izraelskému spojenci, z průzkumu z roku 2013 (proveden na reprezentativním vzorku 511 Izraelců) vyplývá, že 64 % tázaných považuje vztah s EU mnohem méně důležitý než vztah s USA.⁷⁷

Negativně se také podepisuje jakákoliv kritika Izraele ze strany EU, jak zmíním v následujících podkapitolách, které detailněji analyzují problematické momenty vzájemné spolupráce. Vysvětlím, proč dle mého názoru EU nejedná jako normativní síla, jak ji definoval Manners, ale spíše jako legitimizační síla, jak ji popsál Persson.⁷⁸ Legitimizační síla je koncept, který nutně neznamená univerzální šíření normativních hodnot v každé situaci, což EU není evidentně schopná naplnit, ale představuje EU jako sílu, která má

76 „Israel country report, preparatory action, Culture in EU external relations“, Site of the EU, staženo 9. 4. 2018, http://ec.europa.eu/assets/eac/culture/policy/international-cooperation/documents/country-reports/israel_en.pdf.

77 Pardo, *Normative Power Europe Meets Israel: Perceptions and Realities* s. 1.

78 Persson, *The EU and the Israeli–Palestinian Conflict, 1971–2013: In Pursuit of a Just Peace*, s. 157.

možnost legitimizovat nějaký víceméně osamocený jev, který se pak stane normou a příkladem pro ostatní aktéry. Jde třeba o směrnice z roku 2013, kterým se budu věnovat v následující kapitole. Součástí tohoto konceptu je také předpoklad, že tyto normy nejsou dány předem, jak to popisuje Manners. Legitimizační síla by se proto dala vnímat jako méně ambiciózní forma normativní síly, která by svojí podstatou nemohla být obviněna z pokrytectví nebo dvojitého standardu na rozdíl od normativní síly. Za tohoto předpokladu je pak možné vnímat EU jako legitimizační sílu v izraelsko–palestinském konfliktu, kde se v jednání s Izraelem chová EU značně nekonzistentně, jak se snažím dokázat ve své práci. Současně EU také spolupracuje s režimy, jak je například v Afghánistánu, kde je svoboda všemožně potlačována,⁷⁹ namísto podpory lidských práv a demokracie, což by podle konceptu normativní síly měla dělat.⁸⁰

Tento koncept legitimizační síly se projevuje například při hlasování na zasedání OSN. Jako tomu bylo u hlasování v roce 2011 a 2012, kdy se hlasovalo o členství Palestiny v OSN. V OSN se totiž projevuje síla EU, protože přestože Spojené státy a Izrael mají velmi silnou pozici na diplomatické úrovni, během hlasování jsou to stále jen dva hlasy, zatímco EU jich má dvacet osm (brzy jen dvacet sedm). EU má kromě toho schopnost svým postojem ovlivnit další státy.⁸¹ Jak prohlásil Dore Gold, bývalý velvyslanec Izraele při OSN: „Z osobní zkušenosti vím, že mnoho neevropských velvyslanců přiznalo, že volili na valném shromáždění OSN (...) podle evropského vedení. To se mi potvrdilo pro různé země od Argentiny po Japonsko.“⁸²

79 „Freedom in the World 2018, Afghanistan profile“, Site of Freedom House, staženo 29. 4. 2018, <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/afghanistan>.

80 Persson, *The EU and the Israeli–Palestinian Conflict, 1971–2013: In Pursuit of a Just Peace*, s. 157.

81 Ibidem, s. 158.

82 Persson, *The EU and the Israeli–Palestinian Conflict, 1971–2013: In Pursuit of a Just Peace*, s. 159.

4.1 Směrnice EU z roku 2013

V roce 2013 EU vydala směrnice, které reflektují dlouhodobou okupaci Západního břehu a upravují spolupráci EU s izraelskými entitami operujícími na tomto území. Co tomu předcházelo a jaký má tato směrnice vliv, shrnu v následující kapitole.

V asociační dohodě mezi Izraelem a EU z roku 2004 jsou ustanoveny technické dohody Evropské komise, které říkají, že produkty přicházející z území, které začal Izrael spravovat po roce 1967, by neměly profitovat z výhod, které ustanovuje asociační dohoda s Izraelem. Tyto produkty by tedy měly podléhat standardním celním podmínkám.⁸³ Ve skutečnosti se toto pravidlo ovšem moc nedodržovalo, také proto, že izraelské výrobce nic nevážalo k tomu, aby se výrobky pocházející z osad jako takové označovaly.

Na tato ustanovení navázal nátlak skupiny poslanců Evropského parlamentu, kteří po komisi požadovali důslednější dodržování a reflexi v rámcových programech (Framework Programme, FP) spolupráce. Problém spočíval nejen ve zvýhodněných podmínkách importovaného zboží z okupovaných území, ale také ve skutečnosti, že některá výzkumná centra a společnosti se zapojovaly do evropských programů neprávem. Evropská komise do té doby nepovažovala účast osad v rámcových programech za na tolik rozšířenou, aby jí věnovala pozornost. Na nátlak parlamentu tomu ale začala věnovat více pozornosti v FP 7 (pro roky 2007-2013) s ohledem na společnosti sídlící na okupovaném území. Jednalo se ovšem spíše o výjimky než o systémovou kontrolu, například kosmetická firma AHAVA mohla profitovat z dohody neprávem, protože působí na okupovaném území. Na tuto nesystematičnost Evropský parlament reagoval dalším nátlakem v podobě rezoluce v listopadu 2008 a konkrétními kroky jednotlivých poslanců v dalších letech. Zlomový bod přišel v půlce roku 2012, kdy Evropská komise deklarovala plánovaný vznik systémové změny. Autor knihy „Normative Power Europe Meets Israel“ Sharon Pardo také zmiňuje důležitost zákulisních jednání, které v tomto případě zřejmě hrály nemalou roli, neboť Evropská komise a Evropská služba pro vnější činnost žádnou takovou změnu sama od sebe neplánovala.⁸⁴

V roce 2013 tak vznikla směrnice upravující podmínky, podle kterých žádné instituce EU nemohou poskytovat jakékoli granty, ocenění nebo finanční pomoc izraelským entitám a

83 „EU-Israel technical Arrangement“, Site of European Commission, staženo 25. 4. 2018, https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/calculation-customs-duties/rules-origin/general-aspects-preferential-origin/euisrael-technical-arrangement_en

84 Pardo, *Normative Power Europe Meets Israel: Perceptions and Realities* s. 58.

jejich aktivitám na okupovaných územích v rámci osad. Vyjmuti ze směrnic jsou neziskové organizace, veřejné autority nebo jiné izraelské entity vyvíjející činnost na okupovaném území vedoucí k zlepšení životních podmínek palestinského obyvatelstva nebo podporující nějakým způsobem mírový proces v souladu s politikou EU.⁸⁵ Důležité je ovšem zmínit, že směrnice se věnuje pouze spolupráci s institucemi EU a nezmiňují bilaterální aktivity jednotlivých členských států, protože EU jednání jednotlivých členských států nemůže ovlivňovat.⁸⁶ Součástí směrnice je také jasná deklarace ustanovující, že EU neuznává izraelskou suverenitu nad okupovanými územími nehledě na legální izraelský status.⁸⁷

Tato směrnice představuje zlomový bod z hlediska evropsko–izraelských vztahů vzhledem k tomu, že poprvé kodifikuje deklarovaný postoj EU. Podle Parda tak vytvořila normativní tlak na izraelskou politiku.⁸⁸

Krátce po zveřejnění směrnice, se vyjádřil tehdejší velvyslanec pro EU v Izraeli, Faaborg Andersen, že dopad směrnic na finanční pomoc Izraeli bude minimální. Při projednávání izraelské účasti v projektu Horizont 2020 se obě strany dohodly, že se neshodnou, a EU znovu zdůraznila, že osady nemohou být zapojeny do spolupráce.⁸⁹ Kompromis, podle stanoviska izraelského ministra spravedlnosti: „plně respektuje legální a finanční požadavky EU a současně respektuje Izrael a jeho politickou citlivost a postoje.“⁹⁰

Nicméně na celkové zapojení Izraele do evropské spolupráce tato směrnice nemá vliv. Mohou být tedy vnímány jako legitimizace obecné spolupráce, která se prohlubuje,

85 „Guidelines on the eligibility of Israeli entities and their activities in the territories occupied by Israel since June 1967 for grants, prizes and financial instruments funded by the EU from 2014 onwards“, *Official Journal of the European Union*, 19. července 2013, http://ec.europa.eu/archives/delegations/israel/documents/related-links/20130719_guidelines_on_eligibility_of_israeli_entities_en.pdf.

86 Pardo, *Normative Power Europe Meets Israel: Perceptions and Realities*, s. 60.

87 „Guidelines On The Eligibility Of Israeli Entities And Their Activities In The Territories Occupied By Israel Since June 1967 For Grants, Prizes And Financial Instruments Funded By The Eu From 2014 Onwards“ *Official Journal Of The European Union*, staženo 3. 3. 2018, https://ec.europa.eu/sites/ecas/files/20130719_guidelines_on_eligibility_of_israeli_entities_en.pdf

88 Pardo, *Normative Power Europe Meets Israel: Perceptions and Realities*, s. 60.

89 Ibidem, 60.

90 Israel country report, preparatory action, Culture in EU external relations“, Site of the EU, staženo 9. 4. 2018, http://ec.europa.eu/assets/eac/culture/policy/international-cooperation/documents/country-reports/israel_en.pdf.

zatímco sankcionují pouze izraelskou činnost na Západním břehu a EU tak může dále navenek působit jako normativní síla. Co se produktů z okupovaných území týče, tato směrnice je nijak neovlivňovala, protože není nutné je patřičně označovat, jak již bylo zmíněno. To se změnilo v roce 2015, kdy se tento fakt promítl do nóty vydané EU, čemuž se budu věnovat později.

Výzkumných center, na něž se restrikce vztahují, není na Západním břehu mnoho. Z univerzit se na okupovaném území nachází jen arielská univerzita, která o granty EU nikdy dřív nezažádala. Dále se tam nacházejí tři výzkumná centra, z nichž jedno je na Golanských výšinách. Na druhou stranu, všechny tyto instituce mohou zažádat o granty prostřednictvím univerzit, jež se nacházející se v hranicích před rokem 1967, prostřednictvím univerzitní spolupráce, jak zmiňuje Pardo. Praktický dopad je tedy podle něj minimální, vyjma již zmíněné kosmetické firmy AHAVA, která byla z institucí na okupovaném území největším příjemcem dotací. Kromě toho, Izrael zavedl po implementaci těchto směrnic kompenzační mechanismus přidělu financí institucím, které jsou takto vyjmuty z evropských programů.⁹¹ David Cronin ve své knize ale zmiňuje ještě Izraelský památkový úřad (Israeli Antiquities Authority, IAA), který působí ve Východním Jeruzalémě a v letech 2008 až 2012 měl být získat až 13,5 milionu euro z programů EU. Zabývá se archeologickým výzkumem a byl mimo jiné obviněn z vystavování kradených artefaktů z palestinských území po celém světě. Směrnice tak ovlivňuje také jejich činnost.⁹²

Dlouhodobým přínosem této směrnice může být také základ, který legitimizuje další evropskou politiku vzhledem k izraelské činnosti na okupovaném území, a to nejen pro evropské instituce, ale i pro členské státy a jejich firmy, jimž umožňuje se na ospravedlnění odvolávat k této směrnici.⁹³ Například dánská největší banka Danske Bank reagovala oznámením o stažení investic ze Západního břehu, kde podporovala výstavbu

91 Pardo, *Normative Power Europe Meets Israel: Perceptions and Realities* s. 6.

92 Cronin, *Europe's Alliance with Israel: Aiding the Occupation* s. 8.

93 Pardo, *Normative Power Europe Meets Israel: Perceptions and Realities* s. 67.

osad.⁹⁴ Jedná se o první detailní deklaraci, vydanou důležitým světovým aktérem, spojenou s delegitimizací osad. Proto také slouží jako příklad stanoviska i pro země mimo EU.⁹⁵

Izraelská reakce na směrnici byla na začátku velmi negativní. Premiér Netanjahu vydal prohlášení, o tom, že nebude přijímat diktát zvenku ohledně hranic. Ministr financí Naftali Bennet dokonce vyzval izraelskou vládu, aby ukončila veškerou spolupráci s EU, i když je tato spolupráce pro Izrael přínosná.⁹⁶ Vláda také navrhla zrušit členství Izraele v projektu Horizont 2020, jestli budou směrnice nadále platit.⁹⁷ Jedno z nejradikálnějších prohlášení pronesl tehdejší ministr bydlení a výstavby (housing minister) Uri Ariel, podle něhož že směrnice EU pramenila z: „rasismu, antisemitismu a diskriminace vůči Židům, jako pozůstatek bojkotu Židů v Evropě před 66 lety.“⁹⁸ Podobné reakce na kritiku spojené s narážkami na antisemitismus v Evropě nejsou zdaleka výjimkou.

4.2 Nóta o označování výrobků z roku 2015

V této kapitole se budu věnovat vývoji a dopadu dalšího podstatného kroku EU, který vedl k označování výrobků pocházející z osad.

V roce 2005 se EU rozhodla plně implementovat ustanovení o pravidlech původu z asociační dohody mezi Izraelem a EU z roku 1995 a aplikovat je na produkty vyrobené vně izraelských hranic před 1967, tedy na okupovaných územích, nezvýhodněnou celní sazbu. Toto ustanovení mělo však minimální dopad, protože v té době záleželo na jednotlivých členských státech, jakým způsobem budou výrobky, které importují, označeny. Z toho vyplývá, že většinou byly výrobky z okupovaných územích označeny stejně jako výrobky ze zbytku Izraele, tedy „Made in Israel“, ovšem Izrael byl nyní povinen zmínit konkrétní město, vesnici nebo průmyslovou zónu. Tato implementace neměla výrazný dopad na izraelskou ekonomiku, protože její vágní a ohebná formulace umožňovala firmám, které částečně sídlily kromě na okupovaného i na území vlastního Izraele, zmínit adresu, která

94 Ibidem, s. 67.

95 Persson, *The EU and the Israeli–Palestinian Conflict, 1971–2013: In Pursuit of a Just Peace*, s. 160.

96 Cronin, *Europe's Alliance with Israel: Aiding the Occupation*, s. 61.

97 Persson, *The EU and the Israeli–Palestinian Conflict, 1971–2013: In Pursuit of a Just Peace*, s. 160.

98 Cronin, *Europe's Alliance with Israel: Aiding the Occupation*, 61.

jim přišla vhod. Důležitost této implementace spočívá v položení základu pro další kroky EU v postupu proti spolupráci s nelegálními osadami na Západním břehu.⁹⁹

Někteří kritizují, že má EU dvojitý metr na jednotlivá okupovaná území. Například ve vztahu k Západní Sahaře a Maroku, které nenutí označovat výrobky vyrobené na okupované Západní Sahaře. Rozdíl podle Parda spočívá v tom, že na rozdíl od Západní Sahary má EU kromě Izraele podepsanou smlouvu o spolupráci i s Organizací pro osvobození Palestiny (Palestine Liberation Organization, PLO). Kdyby tedy EU neimplementovala ustanovení o pravidlech původu na Izrael bylo by to porušení smlouvy s Palestinou, protože její aplikace se vztahuje na okupovaný Západní břeh a pásmo Gazy. Označení „Made in Israel — Occupied Territories“ je nedostatečné, neboť neříkají jasně, zda se jedná o výrobek pocházející z osad, nebo z území, které spravuje PA¹⁰⁰.

Bylo tedy nutné udělat opatření, které by vyjasnilo pravidla ohledně označování výrobků. Nejen z důvodů informování evropských spotřebitelů o původu produktů, ale také kvůli rozdílným celním tarifům, kdy produkty vyrobené v osadách na Západním břehu podléhají standardním celním tarifům bez výhod. Implementace o pravidlech původu inspirovala některé členské státy jako třeba Velkou Británii nebo Dánsko k zavedení národní legislativy ohledně jasného označení původu produktů z osad.

V červenci 2014 EU vyzvala izraelské ministerstvo zemědělství, aby se u označení dovážené drůbeže rozlišovalo mezi produkty vyrobenými v Izraeli a na okupovaných územích, nebo EU zakáže dovoz izraelského masa a mléčných produktů.¹⁰¹ Po celém tomto vývoji vydala EU v roce 2015 výkladové oznámení o přesné indikaci původu produktů, které znovu zmínilo fakt, že EU neuznává izraelskou suverenitu nad okupovaným územím, zdůraznilo odmítavý postoj k osadám a jasně popsalo, jak musí být který výrobek označen. Produkty z okupovaných území pocházející z osad musí být přímo označeny jako takové, například „From West Bank (Israeli Settlement)“, aby nedošlo k záměně s produkty vyrobenými na zbytku palestinského území, které mohou být označeny pouze jako „Product from Palestine“ nebo „Product from West Bank (Palestinian product)“. Toto pravidlo se týká čerstvé zeleniny, ovoce, vína, medu, olivového oleje, vajec, drůbeže,

99 Neve Gordon and Sharon Pardo, „The European Union and Israel’s Occupation: Using Technical Customs Rules as Instruments of Foreign Policy“, *The Middle East Journal*, volume 69, no. 1, (winter 2015), <http://aei.pitt.edu/79334/1/Gordon.Pardo.pdf>.

100 Gordon and Pardo, „The European Union and Israel’s Occupation: Using Technical Customs Rules as Instruments of Foreign Policy“,

101 Ibidem.

organických výrobků a kosmetiky. Ačkoliv se podle odhadů jedná o pouhé 1 % výrobků v obchodu mezi EU a Izraelem, je nutné, aby se EU distancovala od ekonomické podpory osad.¹⁰² Premiér Netanjahu reagoval na tuto vyhlášku přerušením diplomatického kontaktu s evropskými institucemi.¹⁰³

4.3 Evropská unie jako plátce Izraelské okupace

Článek 43 úmluvy z Haagu říká, že: „okupační mocnost má použít všechny prostředky, aby pokud možno obnovila a zajistila, veřejný pořádek a bezpečnost...“ Tento princip byl dále rozveden v Ženevské konvenci, kde se píše, že okupační mocnost musí okupovanému obyvatelstvu zajistit dostatek potravin a jiných životně důležitých potřeb, a musí dovolit vstup na dané území organizacím jako je Mezinárodní Červený kříž (článek 59 a 60).¹⁰⁴ Palestinská ekonomika se totiž pod okupací a s ní spojenými restrikcemi, nemůže udržitelně rozvíjet.¹⁰⁵ Neziskové organizace nesmí převzít zodpovědnost za náklady, které má hradit okupační mocnost. Právě z tohoto důvodu ukončil Červený kříž v roce 2003 program potravinové pomoci pro Západní břeh. Z toho vyplývá, že je povinností Izraele platit náklady okupovaných území.

To se ale neděje, a kdyby nebylo zahraniční pomoci PA, jejichž podstatným donorem je právě EU, okupovaná území by pravděpodobně vyhladověla. Jeden z vedlejších účinků externího sponzorování izraelské okupace je ekonomický profit právě pro izraelskou vládu. Podle odhadu OSN si 45 % zahraniční pomoci PA najde cestu zpět do izraelské ekonomiky.¹⁰⁶ Jde například o situace, kdy zahraniční dárci raději nakoupí jídlo od Izraelců, protože dovoz jídla ze sousedních států by kvůli vysokým clům stál víc peněz. Nebo o moment během války v Gaze v roce 2008, kdy Evropská komise financovala výrobu elektřiny v Gaze a za dodávky nafty zaplatila izraelské energetické firmě Dor Alon

102 „Fact sheet of interpretative notice on the indication of origin of goods from the territories occupied by Israel since 1967“, Site of European External Action Service, staženo 23. 4. 2018, https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/20151111_fact_sheet_indication_of_origin_final_en.pdf.

103 Samuel Osborne, „Israel suspends contact with EU bodies involved in Palestine peace efforts“, *Independent*, 29. listopadu 2015, <https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/israel-suspends-contact-with-eu-bodies-involved-in-palestine-peace-effort-a6753856.html>.

104 Cronin, *Europe's Alliance with Israel: Aiding the Occupation*, 73 a n.

105 Persson, *The EU and the Israeli–Palestinian Conflict, 1971–2013: In Pursuit of a Just Peace*, s. 157.

106 Cronin, *Europe's Alliance with Israel: Aiding the Occupation*, 73 a n.

97 milionů euro, přičemž tato firma během války odstřihávala území od elektřiny jako kolektivní trest.¹⁰⁷ Jak již bylo zmíněno, izraelské okupační síly nezřídka demolují projekty financované EU. Cronin cituje data Evropské komise, podle níž Izraelci na těchto projektech způsobili v letech 2001 až 2008 škody za víc než 44 milionů euro. Pro vyžádání kompenzace těchto ztrát na izraelské vládě ovšem chybí politická vůle, ačkoliv se to v minulosti povedlo například organizaci World Food Programme (Světový potravinový program). V roce 2003 této organizaci Izrael zničil sklad, za který mu poskytl kompenzaci alespoň v podobě naturálií.¹⁰⁸

Frustraci, kterou daná situace vytváří mezi reprezentanty EU, zpracoval také novinář Arthur Neslen. V článku z roku 2014 cituje bývalého představitele EU, která je velkým dárcem PA, a který tvrdí, že situace, kdy EU dotuje Palestince za účelem podpory dvoustátního řešení se nikam nevyvíjí a je nutné to během 3 až 4 let řešit. EU však ve věci nekonečného dotování izraelské okupace v posledních letech nic nepodnikla.¹⁰⁹

107 Cronin, *Europe's Alliance with Israel: Aiding the Occupation*, 73 a n.

108 Ibidem, 73 a n.

109 Arthur Nelsen, „EU aid to Palestine can not continue indefinitely without results“, *Euractiv*, 5. září 2014, <https://www.euractiv.com/section/development-policy/news/eu-aid-to-palestine-cannot-continue-indefinitely-without-results/>.

Závěr

Jak jsem se snažila dokázat v předchozích kapitolách, chování EU vůči státu Izrael, který na Západním břehu porušuje lidská práva, je založeno spíše na deklaracích, které často stojí proti proklamovaným hodnotám. První hypotéza byla tedy dokázána ve třetí kapitole.

EU s Izraelem spolupracuje v mnoha sporných oblastech, jako je třeba spolupráce tajných služeb, přičemž je dokázáno, že izraelské tajné služby používaly a používají mučení jako výslechovou taktiku.¹¹⁰ Kontroverzní je také míra, do jaké EU kompenzuje náklady na okupaci namísto Izraele, jehož k tomu zavazuje mezinárodní právo. V neposlední řadě jde o míru, do jaké EU s Izraelem aktivně obchoduje a spolupracuje ve výzkumné oblasti, přes hrubé porušování lidských práv. Přestože existuje několik případů, kdy mohla být asociační dohoda vypovězena, a to na základě lidskoprávní klauzule.

Důvodů, proč k tomu nedošlo, je několik. Za prvé, podstatou asociační dohody je ekonomická spolupráce, ačkoliv obsahuje odkaz na šíření normativních hodnot. Za druhé, aby byla smlouva vypovězena, je nutné mít souhlas všech členských zemí a komise, což je v případě Izraele téměř nemožné, kvůli rozdílným postojům napříč celou Evropou. Izraelské a americké diplomacii, které by pravděpodobně dělaly všechno proto, aby k tomu nedošlo, by se pravděpodobně podařilo tomuto kroku zabránit. Kromě toho hrozí, že v případě vypovězení asociační dohody by Izrael přestal spolupracovat ve všech oblastech a vypověděl by diplomatické kontakty s EU. Tím pádem by EU ztratila veškerý vliv, kterým může na Izrael v současné době tlačit a situaci by to nijak neřešilo. Ačkoliv se taková reakce může zdát příliš radikální, izraelští reprezentanti mají ve zvyku podobné věci zmiňovat už při náznaku kritiky. Nezřídka mají tendence zmiňovat ve spojitosti s kritikou evropský antisemitismus. Obviňování evropských institucí z antisemitismu například kvůli kritice ilegálních izraelských osad na okupovaném území zní sice absurdně, je ale třeba si uvědomit, že na začátku dvacátého století byl antisemitismus rozšířen v různé míře po celé Evropě a dodnes do jisté míry stále je. Přítomnost evropské viny na historických křivdách

110 „Amnesty International report 2014/ 2015. The state of the world’s human rights“, Amnesty International, staženo 16. 2. 2018, s. 200, <https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1000012015ENGLISH.PDF>.

pramenící zejména z holocaustu, je tak dle mého názoru další důvod pragmatických reakcí EU. Izraelská diplomacie tohoto faktu také umí využívat absurdními spojitostmi.

Podle Stefanie Panebianco se EU také obává, že prosazování hodnot za každou cenu může vést spíše k ještě větší destabilizaci regionu.¹¹¹ EU proto šíří své normy jen do té míry, do jaké jsou to jejich partneři schopni akceptovat.¹¹² Dalším velkým problémem v prosazování normativních hodnot je také způsob jakým fungují evropské instituce, kdy jsou autority uvnitř EU rozptýlené a největší pravomoci leží na jednotlivých vládách. Je tak těžké tvořit komplexní zahraniční politiku, a proto se EU omezuje spíše na deklaráce.¹¹³

Výjimku k tomuto přístupu tvoří zmíněné směrnice z roku 2013 a nota o označování výrobků z roku 2015, které vyvolaly v Izraeli silnou vlnu nesympatií a hlasitý nesouhlas. Jejich skutečný dopad ale zůstává sporný. Dle mého názoru lze tedy chování EU ve vztahu k Izraeli v kontextu porušování lidských práv definovat pomocí konceptu legitimizační síly, který byl představen v zastřešující kapitole o vztazích EU a Izraele, spíše než pomocí konceptu normativní síly. To znamená, že EU podniká opatrné kritické kroky k některým problematickým krokům Izraele a není ve svém jednání úplně konzistentní. Zároveň ale podobné kroky inspirují nejen členské státy, ale i nečlenské státy, aby zaujaly podobný postoj. Nakonec je dle mého názoru dobré zmínit, že EU představuje mezi světovými aktéry největšího kritika izraelské politiky. Dalo by se tedy říci, že má druhá hypotéza byla potvrzena jen částečně. Zejména přihlédneme-li ke světovému kontextu, kdy EU skutečně představuje nejhlasitějšího kritika Izraele. Na druhou stranu ale, její kritika zůstává spíše jen u deklarácí a vyjmutí kritizovaných osad ze spolupráce, zatímco v ostatních oblastech spolupráce dále vzkvétá.

111 Stefania Panebianco, „The EU and the Middle East“, in *The Foreign Policy of the European Union: Assessing Europe's Role in the World*. ed. Federiga Bindi, (Washington: Brookings Institution Press, 2010) S. 183 – 184.

112 Poruba, „Evropská unie jako normativní síla: Případová studie vlivu EU na izraelsko-palestinský konflikt“, s. 43.

113 Ibidem, s. 52.

Summary

This thesis aimed to prove that EU criticism of Israeli violations of international law shows mainly by declarations rather than actions. I have described how Israel violates the international law by building settlements in occupied territory, torturing of prisoners, applying collective punishment, building the separation wall, which took large parts of territory that is supposed to be part of Palestinian state in the future and by other misconducts. Not only that European Union collaborate with Israel in many fields such as science and trade, it also cooperates with Israel in quite controversial fields such as intelligent service, while it was prove that the Israeli one uses torture. Besides European Union pays the costs of the occupation of the West Bank, which is supposed to be paid by Israeli government, as Geneva Convention states.

On the other hand European Union has released in 2013 guidelines that prevent to enable any activity of Israeli settlers on the occupied territory to be sponsored by European grants. This document is the first codification which officially delegitimizing Israeli settlements. Then in 2015 EU has published interpretative notice which forces the products of Israeli settlements to be labeled as such. Both of those steps made Israeli government so resentful that they have even blamed European Union of antisemitism.

To conclude I believe that European Union can not be considered as Normative power (concept by Ian Manners), because its acts are inconsistent. That is to say that European Union shows some careful criticism sometimes to spreads the norms, while deepening its cooperation in other fields. In my opinion the concept of Legitimizing power (concept by Anders Persson) is much more accurate because on the other hand, those critical acts present example for other actors. I mean that for other states now it might be easier to delegitimize the Israeli settlements as well.

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno:	Tereza Langrová
E-mail:	langrova.tereza@gmail.com
Studijní obor:	Mezinárodní teritoriální studia
Semestr a školní rok zahájení práce:	letní semestr 2017/2018
Semestr a školní rok ukončení práce:	letní semestr 2017/2018
Vedoucí bakalářského semináře:	PhDr. Marek Pečenka
Vedoucí práce:	PhDr. Jan Hornát
Název práce:	Porušování lidských práv na území Západního břehu a reflexe v Evropské unii
Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):	Území Západního břehu je okupováno Izraelem od roku 1967 dodnes. Správa okupovaných území je přesně ukotvena v mezinárodním právu, konkrétně v Ženevských dohodách. Jejich znění ale Izrael na mnoha místech nerespektuje. Evropská unie, která je největším obchodním partnerem Izraele s ním mimo to spolupracuje v mnoha různých rovinách, přestože ve všech společně uzavřené dohody obsahuje deklarativní vyjádření o respektu lidských práv. Přes silnou spolupráci, je ale EU také vnímána jako jeden z největších kritiků Izraele. Práce analyzuje přístup EU k Izraeli v kontextu porušování lidských práv.
Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):	Původně jsem měla v plánu věnovat se reflexi porušování lidských práv ve Spojených státech, což jsem po úvaze přehodnotila. Také bylo nutné zkrátit období, kterému se věnuji.
Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):	1. Porušování mezinárodního práva Izraelem 2. EU a Izrael: rozsah spolupráce a její limity
	Peter Weiss, „International Law and the Occupied Territories“ <i>Palestine – Israel Journal of Politics</i> , Vol 21 (leden 1, 2016): 96-101, http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=a27c313e-992d-44ce-ade9-edf11385b8b3%40pdc-v-sessmgr01
	David Cronin, <i>Europe's alliance with Israel: aiding the occupation</i> (London: Pluto Press, 2015), 8-80. ISBN 13: 9780745330662
	“Guidelines On The Eligibility Of Israeli Entities And Their Activities In The Territories Occupied By Israel Since June 1967 For Grants, Prizes And Financial Instruments Funded By The Eu From 2014 Onwards” <i>Official Journal Of The European Union</i> , staženo 3. 3. 2018, https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/20130719_guidelines_on_eligibility_of_israeli_entities_en.pdf

f.

“The Fact Sheet On The Interpretative Notice”, *The European Commission*, staženo 17. 4. 2018, https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/20151111_fact_sheet_indication_of_origin_final_en.pdf.

Juliana Ochs, *Security And Suspicion: An Ethnography Of Everyday Life In Israel* (Philadelphia: University of Pennsylvania press, 2011), 138 – 161. ISBN 9780812222661

Ray Dolphin, 2006. *The West Bank Wall: Unmaking Palestine; Introduction By Graham Usher* (London: Pluto press, 2006), 1-75. ISBN-13: 978-0745324333

Ilan Pappé, Frank Barat a Noam Chomsky, *O Palestině* (Olomouc: Broken Books, 2015), 14 – 98. ISBN 978-80-905309-9-7

Jan Poruba, „Evropská unie jako normativní síla: Případová studie vlivu EU na izraelsko-palestinský konflikt“ (diplomová práce, Univerzita Palackého v Olomouci, 2012).

Anders Persson, *The EU and the Israeli–Palestinian Conflict, 1971–2013: In Pursuit of a Just Peace* (New York: Lexington Books, 2014), 147-160. ISBN 9780739192443

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

Seznam pramenů a odborné literatury

Prameny

„EU-Israel technical Arrangement“, Site of European Commission, staženo 25. 4. 2018, https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/calculation-customs-duties/rules-origin/general-aspects-preferential-origin/euisrael-technical-arrangement_en

„Fact sheet of interpretative notice on the indication of origin of goods from the territories occupied by Israel since 1967“, Site of European External Action Service, staženo 23. 4. 2018, https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/20151111_fact_sheet_indication_of_origin_final_en.pdf.

„Guidelines On The Eligibility Of Israeli Entities And Their Activities In The Territories Occupied By Israel Since June 1967 For Grants, Prizes And Financial Instruments Funded By The Eu From 2014 Onwards“ *Official Journal Of The European Union*, staženo 3. 3. 2018, https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/20130719_guidelines_on_eligibility_of_israeli_entities_en.pdf

„Children in Israeli military detention: first progress report“, Unicef, staženo 10. 4. 2018, https://www.unicef.org/media/media_70666.html.

„Children In Israeli Military Detention: Observation And Recommendations“, Unicef, staženo 6. 4. 2018, https://www.unicef.org/oPt/Children_in_Israeli_Military_Detention_-_Observations_and_Recommendations_-_Bulletin_No._2_-_February_2015.pdf.

„International Court of Justice Advisory Opinion finds Israel’s construction of wall ‘contrary to International law’“, United Nations, staženo 7. 4. 2018,

<https://www.un.org/press/en/2004/icj616.doc.htm>.

„Israel and the EU. EU relations with Country“, Official site of European Union External Action, staženo 11. 4. 2018, https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/1337/Israel%20and%20the%20EU.

„Israel country report, preparatory action, Culture in EU external relations“, Site of the EU, staženo 9. 4. 2018, http://ec.europa.eu/assets/eac/culture/policy/international-cooperation/documents/country-reports/israel_en.pdf.

„Izrael“, Euroskop.cz, staženo 11. 4. 2018, <https://www.euroskop.cz/9123/sekce/izrael/>

„Knesset Approves Harsher Punishments For Rock-Throwing“, The official site of the Knesset, staženo 20. 4. 2018, https://www.knesset.gov.il/spokesman/eng/PR_eng.asp?PRID=11736.

„Statement by High Representative Federica Mogherini on the latest Israeli announcement on settlements“, Official site of European Union External Action, staženo 5. 4. 2018, https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/352/statement-high-representative-federica-mogherini-latest-israeli-announcement-settlements_en.

„Violating international legal obligations: Israel’s treatment of Palestinian prisoners“, Site of Directorate – General for External Policies, Policy Department of European Parliament, staženo 7. 4. 2018, http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/briefing_note/join/2013/491484/EXPO-AFET_SP%282013%29491484_EN.pdf.

Knižní tituly

Anders Persson, *The EU and the Israeli–Palestinian Conflict, 1971–2013: In Pursuit of a Just Peace* (New York: Lexington Books, 2014), 147-160. ISBN 9780739192443

David Cronin, *Europe's Alliance with Israel: Aiding the Occupation* (London: Pluto Press, 2015), 8-80. ISBN 13: 9780745330662.

Ilan Pappé, Frank Barat a Noam Chomsky, *O Palestině* (Olomouc: Broken Books, 2015), 14 – 98. ISBN 978-80-905309-9-7

Juliana Ochs, *Security and Suspicion: An Ethnography Of Everyday Life In Israel* (Philadelphia: University of Pennsylvania press, 2011), 138 – 161. ISBN 9780812222661

Marek Čejka, *Izrael a Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu* (Brno: Barrister, 2015), 50 – 70. ISBN: 978-80-7485-089-9

Ray Dolphin, *The West Bank Wall: Unmaking Palestine; Introduction By Graham Usher* (London: Pluto press, 2006), 1-75. ISBN-13: 978-0745324333

Sara Roy, „Decline And Disfigurement: The Palestinian Economy After Oslo”, In *The New Intifada: Resisting Israel's Apartheid*, ed. Roane Carey et al. (Londýn: Verso, 2011), 91 – 111. ISBN-10: 1859843778

Sharon Pardo, *Normative Power Europe Meets Israel: Perceptions and Realities* (Lanhan, Maryland: Lexington Books, 2015), 1-67. ISBN-10: 0739195662

Stefania Panebianco, „The EU and the Middle East“, in *The Foreign Policy of the European Union: Assessing Europe's Role in the World*. ed. Federiga Bindi, (Washington: Brookings Institution Press, 2010) S. 183 – 184. ISBN-10: 0815722524

Odborné články

David Newman and Haim Yacobi, „The Role of the EU in the Israel/Palestine Conflict“, (výzkumná práce, The University of Birmingham, 2004) <https://www.birmingham.ac.uk/Documents/college-social-sciences/government-society/polsis/research/2006/eu-border-conflict/wp12-role-of-the-eu-in-the-israel-palestine-conflict.pdf>, s. 7.

Hilary Rose and Steven Rose, „Israel, Europe and the academic boycott“ *Race and Class*, Vol 50, Issue 1, (červenec, 2008): 1-20, <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0306396808093298>.

Jan Poruba, „Evropská unie jako normativní síla: Případová studie vlivu EU na izraelsko-palestinský konflikt“ (diplomová práce, Univerzita Palackého v Olomouci, 2012).

Neve Gordon and Sharon Pardo, „The European Union and Israel's Occupation: Using Technical Customs Rules as Instruments of Foreign Policy“, *The Middle East Journal*, volume 69, no. 1, (winter 2015), <http://aei.pitt.edu/79334/1/Gordon.Pardo.pdf>.

Peter Weiss, „International Law and the Occupied Territories“ *Palestine – Israel Journal of Politics*, Vol 21 (leden 1, 2016): 96-101, <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=a27c313e-992d-44ce-ade9-edf11385b8b3%40pdc-v-sessmgr01>

Elektronické zdroje

„Amnesty International report 2014/ 2015. The state of the world’s human rights“, Amnesty International, staženo 16. 2. 2018, <https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1000012015ENGLISH.PDF> s. 200.

Andrew Carey and Emanuella Grinberg, „Israel’s Parliament Passes West Bank Outposts Bill“, *CNN*, 7. února 2017, <http://edition.cnn.com/2017/02/06/middleeast/israel-knesset-west-bank-outposts-bill/>.

Arthur Nelsen, „EU aid to Palestine can not continue indefinitely without results“, *Euractiv*, 5. září 2014, <https://www.euractiv.com/section/development-policy/news/eu-aid-to-palestine-cannot-continue-indefinitely-without-results/>.

„Collective Punishment and Ethnic Cleansing: Israel’s Destruction of Palestinian homes“, Site of Institute for Middle East Understanding, staženo 7.3. 2018, <https://imeu.org/article/collective-punishment-ethnic-cleansing-israels-destruction-of-palestinian-h>.

Daniel Hardwick, „Is the EU a Normative Power?“, *E-International relation students*, 3. září 2011, <http://www.e-ir.info/2011/09/03/is-the-eu-a-normative-power/>.

David Hearst, „West Bank villagers daily battle with Israel over water“, *The Guardian*, 14. září 2011, <https://www.theguardian.com/environment/2011/sep/14/west-bank-villagers-battle-water>.
<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/secret-1970-document-shows-first-israeli-settlements-in-west-bank-were-built-under-false-pretences-a7164111.html>.

„Fatalities before Operation 'Cast Lead'“, Site of The Israeli Information Center For Human Rights in the Occupied Territories B'Tselem, staženo 15. 3. 2018, <https://www.btselem.org/statistics/fatalities/before-cast-lead/by-date-of-event>.

„Food insecurity in Palestine remains high“, Site of United Nations Relief and Work Agency for Palestine Refugees in the Near East, staženo 16. 2. 2018, <https://www.unrwa.org/newsroom/press-releases/food-insecurity-palestine-remains-high>.

„Forbidden Roads. Israel's Discriminatory Road Regime in the West Bank“, Site of The Israeli Information Center For Human Rights in the Occupied Territories B'Tselem, staženo 20. 2. 2018 https://www.btselem.org/download/200408_forbidden_roads_eng.pdf

„Freedom in the World 2018, Afghanistan profile“, Site of Freedom House, staženo 29. 4. 2018, <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/afghanistan>.

„Here are 9 ways Israel perpetrates collective punishment on Palestinians“, Site of Albawaba, staženo 20. 3. 2018, <https://www.albawaba.com/slideshow/power-cuts-skunk-water-9-ways-israel-perpetrates-collective-punishment-palestinians-765218>.

„Israel And Occupied Palestinian Territories 2016/2017: Annual Report“, Amnesty International, staženo 15. dubna 2018, <https://www.amnesty.org/en/countries/middle-east-and-north-africa/israel-and-occupied-palestinian-territories/report-israel-and-occupied-palestinian-territories/>.

„Israel Police Evict Settlers From Unauthorised Amona Outpost“, *BBC*, 2. února 2018. <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38830103>.

„Israel Police Evict Settlers From Unauthorised Amona Outpost“, *BBC*, 2. února 2018. <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38830103>.

„Israel's control of the airspace and the territorial waters of the Gaza Strip“, Site of The Israeli Information Center For Human Rights in the Occupied Territories B'Tselem,

staženo 15. 3. 2018,
https://www.btselem.org/gaza_strip/control_on_air_space_and_territorial_waters.

Jeffrey Heller and Ali Sawafta, „Israel cuts off electricity to two Palestinian cities in ‘collective punishment’ over unpaid debts“, *Independent*, 23. února 2015,
<https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/israel-cuts-off-electricity-to-two-palestinian-cities-in-collective-punishment-over-unpaid-debts-10065789.html>.

Jeremy Bowen, „Israel Admits Torture“, *BBC*, 9. února 2000,
http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/637293.stm.

Jeremy R. Hammond, „Rogue State: Israeli Violations of UN Security Council Resolutions“, *Foreign Policy Journal*, 27. ledna 2010,
<https://www.foreignpolicyjournal.com/2010/01/27/rogue-state-israeli-violations-of-u-n-security-council-resolutions/>.

John Gee, „European Union Condemns Israeli Settlements--But Buys From Them“, *Washington Report on Middle East Affairs*, únor 2013, <https://www.wrmea.org/013-january-february/european-union-condemns-israeli-settlements—but-buys-from-them.html>.

Libby Powell, „Palestinian Newborns Are Dying At Checkpoints.“ *New Internationalist*, 13. července 2011, <https://newint.org/blog/2011/07/13/palestine-birth-at-checkpoint> .

Lizzie Dearden, „Secret 1970 Document Shows First Israeli Settlements In West Bank Were Built Under False Pretences“, *Independent*, 30. července 2016

Matthew Taylor, „International court rules against Israel’s wall“, *The Guardian*, 9. července 2004,
<https://www.theguardian.com/world/2004/jul/09/israelandthepalestinians.unitednations>.

Mitchell Bard, „Myths And Facts: A Guide To Arab - Israeli Conflict“, *American Israeli cooperative enterprise*, 2017, <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/images/mf2017.pdf#page=298> , s.290

Oren Liebermann, 2017 „What You Need To Know About The Israeli Settlements“, *CNN*, 3. února 2017, <http://edition.cnn.com/2017/02/01/middleeast/settlements-explainer/>.

Samuel Osborne, „Israel suspends contact with EU bodies involved in Palestine peace efforts“, *Independent*, 29. listopadu 2015, <https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/israel-suspends-contact-with-eu-bodies-involved-in-palestine-peace-effort-a6753856.html>.

„Statistics On Palestinians In The Custody Of The Israeli Security Forces“, Site of The Israeli Information Center For Human Rights in the Occupied Territories B'Tselem, staženo 20. 2. 2018, http://www.btselem.org/statistics/detainees_and_prisoners.

„The Allon plan“, Palestine facts, staženo 10. 3. 2018. http://www.palestinefacts.org/pf_1967to1991_allon_plan.php

„The Israeli Separation Barrier“, Site of Council Arab – British Understanding, staženo 28. 3. 2018, <http://caabu.org/sites/default/files/resources/israeli-Wall-2015%20update.pdf>.

Tovah Lazaroff, „Analysis: Why Netanyahu Can'T Finish West Bank Security Barrier“, *The Jerusalem Post*, 13. února 2016, <http://www.jpost.com/Israel-News/Analysis-Why-Netanyahu-cant-finish-West-Bank-security-barrier-444788> .

„Troubled waters – Palestinians denied fair access to water“, Amnesty International, staženo 4. 4. 2018, <https://www.amnestyusa.org/pdf/mde150272009en.pdf>.

„What Was The 1967 Allon Plan, And How Did It Influence The Development Of Settlements In The West Bank?“, Procon: Israeli Palestinian, staženo 16. 3. 2018, <http://israelipalestinian.procon.org/view.answers.php?questionID=000532>.

Yadana Schwartz, „Why This Palestinian Clown Is Being Jailed Without Trial”, *Time*, 9. března 2016, <http://time.com/4252272/israel-palestinians-administrative-detention/>.

Yotam Berger, „EE Slams Israel's Destruction Of Palestinian Homes In West Bank's Area C”, *Haaretz*, 27. července 2016, <https://www.haaretz.com/israel-news/1.733729>.